

79854
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. STÁTUS
CSIKSZEREDAI FŐGIMNÁZIUMÁNAK

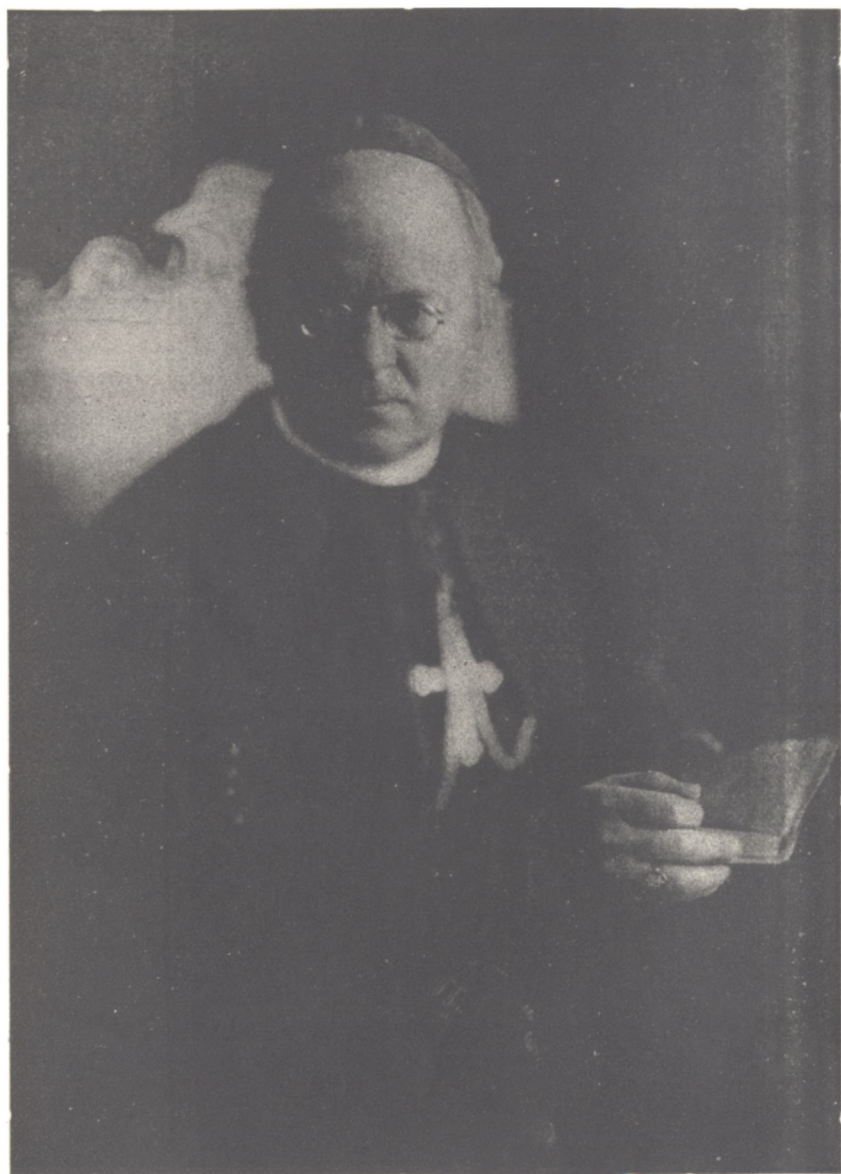
ÉRTESITŐJE

AZ 1921—1922-IK ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
AZ IGAZGATÓ.

NYOMATOTT VÁKÁR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
MERCUREA-CIUC — CSIKSZEREDÁBAN.

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. STÁTUS
CSIKSZEREDAI FŐGIMNÁZIUMÁNAK

ÉRTESITŐJE

AZ 1921—1922-IK ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
AZ IGAZGATÓ.

CSIKSZEREDÁBAN
NYOMATOTT VÁKÁR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

I.

Az ifjuság püspöke.

1897. május 1-én szentelték püspökké a budai Mátyás-templomban Magyarország egyik legtekintélyesebb főúri családjának, volt zászlós urának sarját, a 33 éves gróf Majláth Gusztáv Károlyt és elküldötték Erdélybe, hogy az akkori Magyarországnak területben legnagyobb, anyagi javakban egyik legszerényebb, nemzeti szempontból egyik legfontosabb, történelmi multjánál fogva legtekintélyesebb, a viszonyok és körülmények mostohasága miatt legnehezebb, legtöbb munkát igénylő egyházmegyéjének — a pusztulásnak, veszendőségnek annyira kitett drága magyar katolikus lelkek e küzdelmes misszióterületének legyen a főpásztor.

Ennek ma 25 esztendeje. És Erdélyország jubilál. A 25 év csodás, kivételes, valóban apostoli püspöki tevékenységet ünnepli. Nem a hivatalos ünneplések a fontosak. A viszonyok miatt azok most sokkal szerényebbek, mint amit e 25 év érdemelne, hanem Erdélyország valamennyi katolikusának a szív mélységéből jövő felfohászkodása és aztán Erdély minden magyarjának áldó, kérő, hálaadó, büszke örömtől és aggodalmas gondtól terhes gondolata, ami földi értékjelzővel, különösen a gyöngye szó erejével meg nem mérhető, de ami a természetfölötti, az impendrabiliák világában minden külső pompánál értékesebb.

Intézetünk is bekapcsolódott az általános ünneplésbe és mi sem természetesebb, minthogy értesítőnket az ő képe díszíti és az első lapoknak róla kell megemlékezniök. Mi annyira közel érezzük őt hozzánk, hogy jubileumát valósággal családi ünnepünknek tartjuk, amelyhez nem illik semmi cicoma, semmi parádé. Itt is a róla való megemlékezésben kerülni akarunk minden fölösleges szót és kifejezést.

A Majláth püspökről szóló írásoknak nagyon kell

keresniök a kifejezést. Nem azért, hogy az minél pompázóbb, diszesebb, hanem hogy minél egyszerűbb, keresetlenebb legyen. Valahogyan érezzük, hogy a *történelmi alakhoz*, apostoli lelkület rajzolásához a homéroszi eposzok, vagy még inkább a Biblia egyszerű, fenséges és nyugalmas stílusa illő.

Portróját megrajzolni oly könnyű és mégis oly nehéz. Mindenki előtt oly ismerős mosolygó, jóságos arca, behízelgő hangja, varázslatos, hódító modora, kimeríthetetlen jóságos szíve — és mindenki azt hiszi, ő már tökéletesen ismeri Majláth püspököt. E léleknek igazi mélységeit, jellemének fenséges nagyságát csak kevesek tudják meglátni. A szemünk előtt olyan életet él, amilyent csak a nagy szentek és apostolok életrajzaiban olvasunk. Mindenkinek jobban feltűnik ez, mint nekünk erdélyieknek. Mi valahogyan annyira megszoktuk ezt, hogy más püspöki életet el sem tudunk képzelni. Egészen természetesnek tartjuk, hogy a püspök lelki élete olyan természetfölötti magaslatokban járjon, hogy áldozatos jósága olyan kimeríthetetlen legyen, hogy munkabírása annyira tulszárnyalja a normális emberi mértéket, hogy tudása, érdeklődése olyan sokoldalú legyen. Azt mondhatnám, annyira megszoktuk már, hogy Majláth püspök minden bájban segítsen, hogy talán azt is magától értetődőnek tartanánk, ha csodátevő hatalma volna. Igazi nagyságát se ő maga nem látja, sem mi. Élete úgy összenőtt Erdélyország életével, hogy még gondolni sem merünk arra, mi lesz Erdéllyel Majláth püspök nélkül.

Szellemé magas röptéről irjanak mások. Megírták és megtudják írni, hogy bármint takargatja is *geniejét*, ha egyszer gondolatai előtörnek, ha szellemé meg-megragyog, ha feláll és egy országnak beszél, olyan súlyos kijelentéseket tesz, hogy a nyomán támadó eszmehullámozás évekig nem ül el.

Az ünneplések folyamán bizonyára megemlékeztek varázslatos szónoki erejéről. *Mint szónok* nem a parádés szónokok sorából való, de azt a melegséget, ahogyan beszél — azt senki feledni nem fogja, aki egyszer hallotta. Stílusa, egyénisége, modora iskolát teremtett. Csodálkozva halljuk papjait az ő nyelvével szólni, az ő modorában

irni és beszélni. Az új püspöktípus, mint Majláth képére formálódott....

Elmondották azt is, hogy nemcsak szíve lelke volt kitarva e 25 év alatt egyházmegyéjének apraja nagyja előtt hanem elosztogatta egész vagyonát, mert Majláth püspök a szeretet és *könyörület nagy tékozlója*. És nem úgy ad, mint mások. Hideg pénzt adhatnak mások is és adnak is, de meleg együttérző szívet adni: ez az igazi püspök ajándék!...

És ünnepelték a katolikus világnak *mintapüspökét*, aki mind a 300,000 katolikus hívője felelős számadójának, érzi magát, aki főpásztori kötelességének teljesítésében nem ismer határt és akadályt. Hálásan gondoltak a *férfiak nagy apostolára*, aki nem a tömegekre akar hatni, hanem a férfilekeket négyszemközt legtilkosabb bajaival, kétségeivel, kinjaival akarja megfogni. Alig van ma Erdélyben kath. férfi, aki így szemtől-szembe nem állott volna Erdély nagy püspökével. A gyóntatószékben munkabírása nem ismer határt. Egymaga szeretne lenni egyházmegyéje minden hívőjének gyóntató atyja. Mikor papjai már kidőltek a munkában, akkor ő még a legfrissebb, legjobb kedvű.

Azok a feledhetetlen bérmutak! Tagadhatatlanul szépek voltak azok a főpásztori *utak* is, amikor a hat hófehér paripa röptette az ifjú főpapot Erdélyországi bércein-völgyein, — de mennyire csodálatosabbak jelenlegi utjai, amikor sokszor teljesen egyedül, csomagjaival is önmaga bajlódva kel utra alkalmas és alkalmatlan időben, hogy vigye lelkének tüztét, szeretet hiveinek. A nemzetek nagy apostolának, Szent Pálnak utjai jutnak eszünkbe... Hiszen még mellette is ott volt Titus, hogy segítségére legyen.

És fölemlegették a *szenvedéseket: szomorú napjait*, midőn egyházmegyéjével oly igazán összeforrott. Mikor a háború szörnyűségei hivatott földönfutókká teszik, akkor egymaga viseli, érzi mindenkinek szenvedését és jósága, szeretete csodákat művel...

Hanem erről emlékezzenek mások. Minket itt elsősorban az ifjuság püspöke érdekel.

Jellemének és munkásságának legjellegzetesebb vonása a *tisztaságos kegyelemteljes életnek szent szeretete*. Ő e szép isteni életnek nagy rajongója. Ezt az életet éli ő is

és csak azért fárad, hogy ezt szerettesse meg, erre segítse szeretett lelki fiait. Senki se látja oly tisztán és határozottan e világ legnagyobb drágaságát, a tisztaságos, hamvas gyermeki lelket, mint Majláth püspök. Fölveszi a küzdelmet ezért a gyermeki lélekért. Oh micsoda édes — és háládatlan, óriási — és finom, meg-megújuló — és változatos, gyötrő — és üdvözítő munka ez! Alakítani azt a törekeny, kiismerhetetlen, naiv gyermeki lelket. Főlemelni az erőtlent nem egyszer, hanem százszor is. Mosolygó, biztató arccal, atyai csókkal fogadni a főlemelkedni akarót. Több ez, mint a papnak alázatos munkája, több ez, mint a püspöknek hatalmas buzgólkodása, mint a nevelőnek kitarító kísérletezése; — több ez, mint az embernek az emberért való rajongása. Ez a kiváltságos lelkek nemes szenvedélye. Az ártatlan gyermekmosoly az eleme. Ezért odaad mindent. Ebben látja az Isten teremő gondolatát a legszebben megvalósulva. Az a kép csábitja, amint Jézus hívja magához a gyermekeket. Amint leül közéjük a kakukfüves, bódító illatu mező közepébe és a keblén altatja el őket.

A gyermeklelkekért folytatott harcában a szívós kitarás és következetesség jellemzi. Még a boldog napokban emeli Budapesten a *Regnum Marianumot* és állandóan bőkezűen támogatja, hogy a diákpasztorációnak központja, a nagyvezérkarnak táborhelye legyen.

Az ő pénze alapította, tartotta fön és ami ennél még több — az ő szelleme irányította a diáklelkeket nemesen nevelő, formáló, *Zúslónkat*. Az mindig titok marad, hogy Majláth püspöknek mennyi pénze van beletemetve e diákintézményekbe. Vajjon az anyagi és szellemi kincs ezekben el van-e temetve? Nincs!! Azt a keresztény öntudatot, amely a szörnyű bukásból visszarántotta, talpraállította Magyarországot, — Majláth püspök szellemének neveltjei és megérőí csinálták meg.

Nagy szíve magába zárta ugyan 25 év óta egész Magyarország ifjúságát, hiszen alig van Magyarországnak olyan gimnáziuma, ahova nemcsak hire, szellemének ereje kimondott és leirt szava száz meg, száz levele el nem jutott, de alig akad olyan intézet, amelyet személyesen is meg ne látogatott volna — mégis legszűkebb családjának tagjai a hét

erdélyi katolikus gimnázium növendékei lettek. Fényesek ezek a gimnáziumok és a vele kapcsolatos nevelő intézetek külsejükben is. E diszes paloták, mind Majláth püspöksége idején épültek. De Majláth püspök az ő nevének nagyságát nem kövckben akarja maradandóvá tenni, hanem az intézetek szellemében. Ez intézeteknek nemcsak fővédője, hanem a legelső, a legtevékenyebb munkása. Mi csak gyarló, kontár tanítók vagyunk ott, ahol ő *Istentől küldött nevelő*. Ami dicséretes és jó van ez intézetekben, az mind Majláth püspök szellemét tükrözi. Nincs év, hogy ez intézetekbe évenként többször is el ne látogatna. És nem úgy jó, mint egyházfejedelem, hanem, mint az ifjuság szerető atyja. Látogatása nem parádé, hanem a lelkek nagy megújhodása!

...Jön a püspök!.... Lázba jő erre a hirre a diáksereg. Ünnepestes fogadás megvan ugyan tiltva, de azt nem tilthatja el senki, hogy minden diák ott ne legyen a gimnázium előtt és a felhangzó éljenriadalba bele ne öntse szívét, lelkét. A diákok nagy barátjának szemepillantása összekulcsolódik a száz meg száz diákszemmel. És a lelkiség villanyárama azonnal megindul. A szavak könnyeden hullanak, peregnek jobbra-balra. A diákok egy részét névszerint ismeri. Egy-egy tréfás megjegyzés megnevevetti a nebulókat, — de a szemek tükrének mélyén nagy, komoly kérdések rejtőznek ... Mi lett a lelketekkel az utolsó látogatásom óta? .. Megtartottátok-e az akkor tett fogadástartásokat? Nemes, erős, derűs, tiszta maradt-e a lelketek? ...Nó majd meglátjuk! A délelőtti órák *iskolulátogatással* telnek el. Oh nem kell itt drukkolnia a diáknak, jóságos, megértő mosoly, elnéző tekintet kíséri még a gyengécske feleletet is. A Főpásztor kedves kérdéseire meg éppen eminenter lehet felelni. Hanem az osztályban a kérdéseknek hamarosan vége van, következik a seregszámla. Észrevétlenül is a délutáni szép órákra, a gyónás idejére terelődik a beszéd. ...Kik akarják nálam elvégezni szent gyónásukat? Hát hogyan akarná mind..., mind!? A kíséret, a tanárok ijedten néznek össze. Hogyan fogja ezt a főpásztor mind meggyóntatni? Ő csak mosolyog és boldog elégtelenséggel írja noteszába a számokat: 25 .., 30.., 35...

A közös ebédnél is a fiuk között van. Megkóstolja ételüket, egy-egy megjegyzéssel fűszerezi a szerény szemi-

náriumi ebédet. De mikor olyan drága csemege minden elejtett szava!

Délután fél 3 órakor már kezdetét veszi a reá nézve legértékesebb munka, a *gyónatás*, a lelkek formálása. Ez olyan szent szenvedély lehet nála, akárcsak a művésznél a műalkotás. A gyónók nem fogynak... Jönnek, egyre jönnek. Hogy mi történik a püspök szobájában, arról csak a bűnbánat szentségének Istene tud. Csak azt lehet látni, hogy föl-emelt fővel, nekitűzött arccal jönnek ki egymás után. Este 8—9 óráig a püspök nincs ezen a világon. Ezt a munkát nap-nap végezni rajta kívül senki nem tudná.

Az esti imát a kápolnában lelki fiaival együtt mondja el. Föllép még a szószékre és beszél hozzájuk. Oh milyen szépnek, kíváncsúnak tudja előttük rajzolni a kegyelmi, tiszta életet! E sereg e percben megtudna halni Krisztusért, életét tudná adni az ő apostoláért.

Elcsöndesült a szeminárium. Mindenki aludni tért, csak az van még ébren, aki ma legtöbbet dolgozott. Este 11, 12 óra. A szubrégens ajtaján halk kopogás.... Jön a püspök, hogy fiait a nehézlevegőjű *hálószobákban* is sorra látogassa, hogy megnézzé nem csuszott-e le valamelyikről a paplanka, hogy meleg áldozó kezével megsimogassa a homlokát annak, akit épen valami nehéz álm gyötör. Nem is atyai, hanem egyenesen anyai szeretet kell ide.

Réggel ő van ébren legkorábban. Hiszen annyian várják már, kik tegnaptól elmaradtak. Aztán jön a szent-mise. Milyen boldog, hogy ott látja a megtisztult lelkeket az oltár körül, hogy nyújthatja nekik a legszentebbet. Hiszen ő az *Oltáriszentség püspöke*.

Lelkeket hódítani, a lelki életet nagy-nagy optimizmussal mélyíteni és ennek a célnak szolgálatában az Oltáriszentség kultuszát emelni senki sem tudja jobban önála. A gyakori szentáldozásnak szívós uttörője, mondhatni egyedüli lankadatlan folytatója. Mások, különben buzgó lelkek megtörttek, kifáradtak az emberi gyarlóságok, gyengeségek közepette — Majláth püspök hisz a lelkek nevelhetőségében. Szóról-szóra veszi a szentírás szavait: Szentek legyetek..

Nincs más vágya, minthogy naponkint körülterdeljék az Urasztalát. Ezt munkálni, erre buzdítani, ezért naponkint imádkozni nem szűnik meg soha.

Dehát nemcsak lelki ügyben lehet hozzá minden kicsi diáknak bejutni. Előkerülnek itt a nehéz viszonyok, családi körülmények, anyagi gondok. A jóságos püspök megnyitja tárcáját. Nincs olyan intézet, ahol ne volna több olyan diák, akiket a püspök tanított. Százakra megy már neveltjeinek száma. Jóságos szeretetét nem lankasztja, ha hálatlanságot tapasztal, ha azt látja, hogy jóságával annyian visszaélnék

....El van végezve a nagy munka, következik a *büszkösegszűrés*. Összegyűl még egyszer az ifjuság, hogy hallja jóságos lelki atyja intő, buzdító, fölemelő szavait. Komoly szavak, súlyos kérések, kérdések, nyilatkozatok és fogadalmak pillanata ez. Az akarat elindítása. A tiszta vér, tiszta férfiuság gondolatának szolgálatában áll minden kérdés.

— Fogadjátok-e, hogy szeszeshalhoz nem nyultok? — Fogadjuk! — Fogadjátok e, hogy a cigarettázást nem szokjátok meg, elhagyjátok? — Fogadjuk! stb stb.

De Majláth püspök nemcsak addig a 3 napig akar fiainak atyja, barátja lenni, amig közöttük tartózkodik. Leveleivel mindenki fölkeresheti. Naponta egész sereg diáklevél érkezik hozzá és nincs olyan együgyű irás, amire hamarosan megne érkezne a kedves püspöki válasz. Fiai lelki állapotról állandó értesítést kér és vár. Szorgalmasan tanulnak-e? Lelkesen munkálkodnak-e kongregációk? Kitaranak-e a gyakori áldozók? Amikor nem tud közéjük menni, akkor is gondoskodik lelki szükségletükről. Ő honosítja meg az *ifjúsági lelki gyakorlatokat*. Saját költségén elhozatja Erdélybe a legkiválóbb szónokokat, lelkimestereket és így készíti elő diákjait a husvéti nagy lelki megújulásra.

A *mi gimnáziumunkat* mi dig különös előszeretettel látogatta, hiszen ide nemcsak fiaihoz jött, hanem a *somlyói segítő Szűzhöz is*. Mennyi aggodalmat okozott neki, hogy az ifjuság elkerült a kegyhely közvetlen közeléből, mennyit intett, buzdított, hogy az ősi kapcsolat megmaradjon, úgy a nevelők, mint az ifjuság rajta legyenek, hogy a somlyói szent Szűz palástjának oltalma ide is kiterjedjen.

A püspöki jubileum örömét és derűjét a legjobban az sötétíti el és a jubiláló főpásztornak bizonyára az okoz legtöbb aggodalmat, hogy 25 éves munkásságának legféltettebb kincsei és terrenumai a *hét gimnázium legválságosabb napjait*

éli. Fáj ez mindnyájunknak és nincsen bizodalunk másban. minthogy az ifjuság püspöke intézeteit, nagy szándékainak e szemináriumait, veteményes kertjeit elveszni nem hagyja és Erdély katolikussága megérti püspökének nagy gondolatát és jövőendő életének zálogaiért, iskoláiért *semmi áldozatot* nem tart nagynak. Ez lenne a jubiláló püspök legnagyobb öröme, a jubileumi év legszebb eredménye.

Dr. Csipak Lajos.

II.

Jubileumi beszéd.

A május 7-iki ünnepélyen elmondotta **Albert Vilmos.**

Mélyen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Ifjúság!

Ünnepre gyűltünk ide egybe, hogy hálánknak és hódolatunknak, a tiszteletnek és szeretetnek, a ragaszkodásnak és gyermeki bizalomnak egész melegével köszöntsük és üdvözlöljük azt a férfiut, aki immár negyedszázadja kormányozza főpásztori székén Erdély katolikus magyarjait a bölcseségnek, a jóságnak, az igazságnak minden szívet meghódító erejével. Nem hivatalos ünnep ez a mai, hanem ünnep az örömben és szeretetben összedobbanó szíveknek, kik igaz lelkesedésük önkéntelen szárnyalásával röpködnek a fehérvári rezidenciának egy valóban nagy és jó ember jelenlététől megszentelt falai közé, bemutatni neki szeretetüket, gyermeki érzelmeiket s bár teljes mértékben méltányoljuk a tekintélynek nagy fontosságát, mégis felemelő érzéssel ma nem az a tudat tölt el bennünket, hogy rangot vagy állást ünneplünk, hanem az, hogy Majláth püspököt. Szíveket, lelkeket vezetni neki nem a rang adott vezéri kardot. Bár az ő nagy emberi egyénisége szorosan össze van forrva a magas főpásztori elhivatással, de ezt a hivatást az a krisztusi példa bensőségétől és mélységeitől ihletett egyéniség töltötte ki szellemtől, szeretettől, a lelkek ügyében fáradságot nem ismerő tevékenységtől duzzadó, gazdag élettel. Neki tehát a szívek, lelkek vezetésére vezéri kardot a szellem és szeretet ereje adott, ereje annak a szeretetnek, melynek egész kincsét Majláth püspök 25 éven át pazar kézzel szórta különösen az ifjúságra. Mi, akik egykor ott álltunk, ahol most Ti vagytok, mikor még barna fűtű volt a főpásztor, egész életre töltekeztünk a belőle kiáradó szeretet áldó melegével;

és Ti, akik most ott vagytok, ahol mi valamikor voltunk, nem éreztétek-e csak nem régen is, hogy az ezüstös fűrtök alatt épen olyan meleg szív dobogott felétek, mint amilyen egykor megbüvölt minket a barna fűrtök alatt? Azért az ő neve a magyar ifjuság fenkölt lelkü vezérei közül az Apponyi- és Prohászkaé mellett nem kisebb fénnel ragyog; s ha, magyar ifju, ideálra van szükséged — és kinek nincsen? — akkor tekints e névre, midőn a mélységes hit s rendületlen erkölcsi élet tiszta kékje felé akarsz szárnyalni: innen meríthetsz lendületet.

A vaserélyü országbiró fia arisztokrata nemcsak a születés szerint, hanem arisztokrata — a szó igazi értelmében — a lelkek birodalmában. Erdély kath. magyarságának nemcsak lelki fejedelme ő, hanem fejedelmi lelkü főpásztora; nemcsak apostoli utód, hanem igazi apostol, nemcsak püspök, hanem püspöki lélek, kiben a Borromei Károlyok égi szelidsége s szent derűje lakozik. Sok fényes név tündököl Erdély egyházfejedelmei hosszú sorozatában, de az ő neve az elmének és szívnek ez előkelő társaságában is új korszakot jelent. Nem volt idáig főpásztor Erdély egyházfejedelmi székén, kin k az őskeresztény egyház lánglelkű atyáira emlékeztető egyénisége annyira összeforrott volna hívével, mint a Majláth püspöké. A szellem ragyogása tengermély kedéllyel egyesül benne s mivel minden szava és minden tette az örökkévalóság égisze alá van állítva, azért az örökkévalóság szóval ki nem fejezhető harmoniája árad el egész lényén. Mindezt aprólékosan megállapítani s az ő nagyságának arányait részletesen megrajzolni egy későbbi idő krónikásának lesz a feladata. Azt sem fogjuk megkísérelni, hogy ez igénytelen megemlékezés keretébe beleszorítsuk huszonöt, áldozatos tevékenységben eltöltött évnek egész gazdagságát: nem foghatjuk fel egy gyöngye kagylóban azt a tengert, amely 25 esztendőnek folyamából felénk áramlik.

Mi csak magunk elé idézzük az ő nemes profilját, hogy e finom arcél szemlélése közben teljes mértékben táruljon fel előttünk annak a pszichének mélysége, amelynek Majláth püspök a hordozója. S úgy érezzük, midőn ezt tesszük, hogy egy nagy egyéniség varázsa keríti hatalmába lelkünket.

Az igazi nagyságnak hármaskritériumát ismerjük: fényes

elme, az eszme fensége, amelynek amaz elme a szolgálatában áll s a mód, amely szerint a kiváló elme az élelervül vallott nagyszabásu eszme megvalósítására tör.

Nemcsak az a fényes elme, amely szinte megszedit ragyogásával, mint az Ottokár püspöké, hanem az is, amely szelid fényével búvkörébe von bennünket; s ez a Majláth püspök intellektusa.

A kiváló tehetségekkel megáldott legkisebbik Majláth fiu az érettségi után a strassburgi egyetemre megy jogot hallgatni. Ha ott marad, bizonyára a legfényesebb karrierek egyike nyílik meg előtte a világi pályán. Másodéves joghallgató volt, mikor jön atyja tragikus katasztrófájának a hire; ez a rezzenékeny ifju szívet megrázza minden idegében s a már kora gyermekségétől az égiek felé hajló lelket egy csapással irányítja az evangélium, a kereszténység ügyének kizárólagos szolgálatába. És nem ismerünk magasztosabb, fenségesebb eszmekört, amelyben földi ember pályája mozoghat, mint az evangéliumok, a kereszténység eszmevilága. Egész lélekkel ideállani s a lélek egész gazdagságával, minden adományával ebben dolgozni, lelkeket legigazibb hivatásuk magaslataira vonzani, benső átételek, mélységes intuiciók alapján lelkekte az élet ostorcsapásainak minden keserősége ellenére is belevarázsolni a végtelen boldogság előizét, a szív melegével, az elme hatalmával s az imádságos lelkületnek szebb világok felé mutató lendületével megtanítani őket arra, hogy az arasznyi létnek minden mozzanatát, örömet és szenvedését, hosszú fájdalmát és röpke boldogságát állítsák az örökkévalóság szempontjai alá: ez a nagyra-hivatott egyéniségeknek, fenkölt lelkeknek királyi utja. És higgyék meg nekem, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim s Kedves Ifjak, hogy az emberiség igazi fejlődésének és haladásának, benső békéjének és boldogságának az ilyen veretű jellemek a leghatalmasabb előmozdítói s a sok vihar által vert erkölcsi világrend épületének ők a legerősebb támaszai és rendületlen szegletkövei. A Gondviselés hirnökei ők, kik Prometheusként égi lángot hoztak magukkal az élet sötétjében bolyongó emberiség számára; porból vannak gyurva, de égi hivatást hordoznak halandó szívükben. Magasztos ideálok hófehér zászlója van a kezükben s e zászló alatt

szózatossájakkal, de még inkább beszédes tetteikkal, példájokkal vezetik embertársaikat a krisztusi élet magaslatai felé.

Az örök forrás, amelyből az ilyen egyéniségek lelkük gazdag tartalmát meritik, az evangéliumok; és az ő gyakorló iskolájuk a győzedelmes kereszténység kétezeréves multja. Azért ma, mikor a jubilánsban a »frohes, inniges, muthiges Christentumnak«, a vidám, benső, bátor kereszténységnek egyik kiváló képviselőjét, szerette Anyaszent-egyházunknak egyik apostoli szellemű apostoli utódját ünnepejük, a mai élet vásári zürzavarából kiemelkedve, álljunk meg ez intézmény előtt, mint egykor Napoleon megállott katonáival a pyramisok előtt s mutassunk rá, hogy: emberek, kétezer év dicsősége tekint le rátok s az örökkévaló dicsőségnek és boldogságnak az elnyerése a ti kezetekbe van letéve, ha azon az uton jártok, amelyet nagy jubilánsunk idáig megfutott pályája kijelöl számotokra. E pálya abban a fenséges eszmekörben mozog, amelyet az igazi nagyság második ismérveként jelölénk meg s amely eszmevilágnak letéteményese a kereszténység.

Ismeretes dolog, hogy a kereszténység döntő fordulatot jelez a világtörténet folyamában, döntő fordulatot az európai nemzetek életében: és ma is a fölszínre vetődött s világokat rázó problémák viharában az a világító torony, amely a népeknek az elemekkel küzdő hajóját révbe fogja vezethetni; az a sarkpont, ahol a vergődő egyesek és nemzetek egyaránt megtalálhatják a megelégedésnek, a harmoniának, a boldogságnak azt a fokát, amely a földön egyáltalán elérhető.

Nem szándékunk elmélyedni a kereszténység végtelen gazdag eszmevilágába. A mai ünnepélyes alkalomból csak néhány gondolattöredéket hozunk fölszínre, főképp arra a viszonyra vonatkozólag, amely a kereszténység és a haladás között fennáll; ennek kapcsán igyekszünk megjelölni, mily értelemben áll ünnepeztünk az igazi haladás programjának a szolgálatában. Mindenekelőtt az a jelenség tűnik szemünkbe, hogy a világtragédia folyamán a keresztény nemzetek s később a függöny legördülte után e nemzetek képviselői a kereszténységet mintha diszkreditálták volna. A körülmények a kezükbe tették le az igazságszolgáltatást, ezt elvégezték, de munkájuk nem hozott megnyugvást a békéért, megelé-

gedésért epedő világnak. E szó »diszkreditálás« cinikusan hangzik, s valóban a legteljesebb tévedés volna, ha azt komolyan vennők. Mert itt nem az ügynek magának, hanem egyeseknek a diszkreditációjáról van szó. Az indulatoknak és szenvedélyeknek, melyek a döntő perben vezető motívumokként szerepeltek -- mint az irigység, bosszuállás, uralom- és hatalomvágy -- csak annyiban van közük a kereszténységhez, hogy a ker. morál teljes erejével mindenbe ezek kiirtására törekszik. A történelem s napjaink is számos példával igazolják, hogy nagy eszmék mily torzképpé fitorulhatnak a törpe emberek kezében. Vannak fényes, apostoli szellemek, kiket az Ég kegye néha elküld az emberek számára, de amaz indulatok s a törpeség az emberiség évezredes szomorú öröksége.

Ha valamely szép eszme a gyakorlatban torzszülöttként jelenik meg, akkor nem az ideálban, hanem a cselekvő alanyban kell a hibát keresnünk. Azért nem épületes az előbbi kép a haladás szempontjából.

De nem az a másik sem, mely a modern élet és kultúra egész vonalán az elfogulatlan szemlélő elé tárul. Mert mi a haladás, a boldogság fokmérője? A füstölő gyárkérmények olyan tömege-c, mely elsötétíti a napot, a kaszárnyák sokasága, a technika szemkápráztató vívmányai, avagy a modern élet csábos komfortja? Amott milliók és milliók hullatnak keserűség és átok között verejtéket, itt a szalonok puhasággal jól megtöltött parkettjén igen sokszor üres szívek sétálnak fel s alá. Darwin nagy versenytársa, az angol Wallace ezekről elmélkedik s az ítélet, amelyet a kereszténységtől elpártolt társadalom fejére mond, valóban megdöbbenítő: »A hányos erkölcsiség, a modern civilizáció nagy szégyenfoltja s az igazi haladás legnagyobb akadéka. A természetben való uralmunk a népesség gyors szaporodására és nagy gazdagság összehalmozására vezetett; de mindez annyi szegénységgel, oly sokfajta gonosztettel járt, annyi rút érzés és heves szenvedély kifejlődésének kedvezett, hogy azt kell kérdeznünk: vajjon népünk szellemi és erkölcsi állapota nem rosszabodott-e s vajjon a hátrányok nem nagyobbak-e az előnyöknél? A fizikai tudományokban és azok gyakorlati alkalmazásában elért bámulatos haladásunkhoz képest társa-

dalmi és erkölcsi szervezetünk a barbárság állapotában maradt.« Azért adta ki a hatalmas jelszót a szelidlelkű X. Pius pápa: *Instaurare omnia in Christo!* — Megújítani mindent Krisztusban! Ez valóban az igazi haladás programja. Hasonlót kiált Chamberlain is a világra: »Krisztus születése a világtörténet legfontosabb napja. Ha a világ nem néz a Golgota áldozatára s hamarosan meg nem ujul lelkében — a tudomány és a társadalom csődjé fog bekövetkezni.« Valljuk meg, hogy mi éppen e csődnek a kezdetén vagyunk. Főlemelkedésről és igazi haladásról tehát csak akkor beszélhetünk, ha az előtörtető kultura és civilizáció az evangélium alapjára állva minél több ember szívében teremti meg a megelégedést s a viszonylagos boldogságot. De akkor tekintetét főképp nem kifelé, hanem befelé kell fordítania. Legyen feladata a belső ember kimivelése ama fenséges etikai eszközök alkalmazásával, melyeket a kereszténység teljes gazdagságban tár elébe. Ez a szép egyéniségek, az előkelő lelkek iskolája. Ha az intelligencia az egész vonalon minél több embert igyekszik idevezetni, odavezetvén természetesen elsősorban önmagát — akkora legüdvösebb reformok útjára lépett. Mit érnek a legszebb intézmények, ha az emberek, akik azt kitöltik, nem méltók arra a hivatásra, amelyet az intézmény tőlük követel? A szocializmus mai formájában a sok nemes törekvés mellett fájón érezzük a hiányát annak, hogy a társadalmi átalakulás eszméinek még a legkiválóbb hordozói is megfelelőnek az ember jobb feléről, a lélekről. Vigyük be tehát a reformoktól izzó korbá az ész számára a kereszténység isteni alapítójának hittanát. Amaz eszünk szemében nem sejtett világokat fog megnyitani, emennek követelése teljes harmoniát, főlemelő szeretet-viszonyt varázsol az ember és Teremtője közé. Egyénre és közösségre nézve kizárólag ebben látjuk a szelid béke, megnyugvás és boldogság ki nem apadó forrását. Semmi külső kultura sem fog ily magaslatra vezetni, még kevésbé azon túl! Ezt Goethe is megvallja: »Bármennyire haladjon is a szellemi műveltség, bármennyire táguljanak is és mélységesekké legyenek a természettudományok, bármennyire emelkedjék is az ész: a kereszténység erkölcsi műveltségén túl, amint ez az evangéliumokban le van téve, sohasem fog haladhatni.« És Strin-

berg, a zaklatott életű, de mégis hívő lelkű kiváló norvég író várva várja eljöveteleit a prófétának, aki az előbbi nagyszerű programot megvalósítsa, ki az ember előtt az élet egyszerű értelmét rövid szóban kifejezze, ami már oly jól még van mondva: Féljed Istent és tartsd meg a parancsolatokat, vagyis imádkozzál és dolgozzál; szenvedj, de remélj; egyik szemeddel a földre nézz, a másikkal a csillagokra tekints... , az igazságot keresd, mert van, de csak egy helyen, annál, aki maga az út, igazság és élet.

Tisztelt Közönség! Mi is várjuk Strindberggel a prófétákat. De a mai ritka évfordulón hálás lélekkel állapítjuk meg, hogy a Gondviselés nagy kegyelme megajándékozott bennünket egy prófétai lelkű férfiúval, aki az evangélium szerinti belső ember imént vázolt kialakításán fáradozik mint püspök már negyedszázadja, mint pap 35 éve nagy lelkének minden erejével, aki szívének és elméjének egész gazdagságát állította a legigazibb és legmélysegebb, mert összhangot, békét teremtő szociális tevékenységnek szolgálatába. Ha mind, akik tehetik, követnék példáját, nem volna szociális nyomor a földön. Ki tudná elsorolni, hány özvegynek és árvának törülte le könnyeit, hány szegénynek enyhítette nyomorát, hány zaklatott léleknek adta vissza megnyugvását, hány lelket vezetett az igazi boldogság útjára! Maga mondotta, midőn a Konstantin jubileum alkalmából 1914. évi január 18-án a budapesti egyetem őt, mint a tudományok és kulturális intézmények bőkezű Maecenását s a krisztusi nevelés egyik elsőrangú mesterét disz doktorai sorába avatta, hogy elveszítettnek tekintett minden egyes napot, ha legalább egy lelket az üdvösség forrásához el nem vezethetett. Azért ő — *exegit monumentum aere perennius* — ércnél maradóbb emlékoszlopot emelt magának az emberek szívében nemcsak itt e bércek között, hanem messze e bérceken túl is!

Kedves Ifjúság! Egy képet őrzök, amely a Szent Ferenc Hirnöke 1912. évi novemberi számában jelent először, s mely a főpásztort 6 éves gyermek korában ábrázolja. Az üde gyermeki léleknek és testnek egész varázsa árad el ezen a képen. A kusza fűrtök alól két ragyogó szem villan elő, melyek mélyen elmerengni látszanak, mintha egy meglett bölcs feje ülne a gyermeki vállakon. Annyi báj van benne,

hogy mindenképen méltó volna Murilló ecsetjére. És ma is, annyi év után, az ezüstös fűrtök alól ugyanaz a mélységesen meleg lélek s tiszta fényű szem ragyog felétek, mint amely megkapja a szemlélőt a gyermeki arcon. Miért? Mert a főpásztor a hivatás rendkívüli gondjai s az élet kinos elletétei közepette is megőrizte mindvégig lelkének nemes ideáлизmusát. És ha ti is, felülemelkedve a mai zürzavaros világ hóbortjain, már itt az iskolában s még inkább kint majd az élet forgatagában bármily megpróbáltatások között is, mindenhol és mindenkor hűek lesztek gondolkodásban és cselekvésben azokhoz a fenséges elvekhez, amelyeket a jubiláns főpásztor és a kereszt jegyében működő iskolánk naponkint és pillanatonkint ültet szívetekbe: akkor megmarad lelketek fiatalos ideáлизmusa és e lélek s e léleknek tükre, a szem, mindig egy szebb világ előképét fogja sugározni, mint visszfényét az örök derűnek, mely mindazokra vár, akik pályájukat jó harccal megharcolták. Végezetül a mai szép ünnepen örvendező szívünk hő vágyával s egész szeretetével kívánjuk, hogy a jó Isten kegyes főpásztorunkat, gróf Majláth Gusztáv Károlyt, sokáig éltesse!

III.

Iskolánk története az 1921—22. tanévben.

1. *A tanév kezdete.* A munkát javító vizsgálatokkal kezdtük. Augusztus 30-án és 31-én vizsgára állott egy tárgyból 50 és két tárgyból 24, összesen 74 tanuló. Osztályismétlésre utasított 14, felsőbb osztályba fellépett 60. — A tanulók beírása szeptember 1., 2. és 3. napjain folyt le. E napokon beíratott 336 fiu, 37 leány, tehát együtt 373 nyilvános rendes tanuló. Az előző évhez képest apadás 53. Az apadás oka többféle lehet, de legáltalánosabb a pénzhiány. Magántanulónak beíratkozott 5 fiu és egy leány. — Szeptember hó 4-én tartottuk a *Veni Sancte*-t, 5-én volt a tanulók elhelyezése az órarend kihirdetése, 6-án pedig megkezdődött a tanítás.

2. *Változások és helyettesítések a tanári karban.* *Fülöp Elek*, tornatanító, szeptember végén állásáról lemondott, *Domanyáncz Péter* rajz-, ének- és zenetanár a petrozsényi állami gimnáziumhoz neveztetett ki és október hó végén eltávozott. A tornatanítást októberben *Ferencz Gyula* és *Schweighoffer Tamás* látták el, novemberben pedig *Kozán Imre* okleveles gazdasz, mint óraadó. Ő azonban december hó 1-én lemondott és így ebben a hóban a tornatanításról a tanári testületnek keblileg kellett gondoskodnia. A zene- és énektanítására november és december hóban *Székely Vilmos Károlyt* a csiksomlyói tanítóképző-intézet zenetanárát nyertük meg; a rajzot pedig november hó 7-től a tanév végéig *Zsögön Zoltán* a csiksomlyói tanítóképző-intézet tanára — mint óraadó — tanította. Január 1-től kezdődő érvénnyel *Kozma Géza*, okleveles torna-, ének- és zenetanár neveztetett ki intézetünkhöz helyettes tanárnak rendes tanári illetményekkel. — *Csató János* és *Venczel József* betegség miatt egész évre szabadságoltattak és helyettesítésükről a tanári testület gondoskodott. Ezen kívül fordultak elő egy-két napra, vagy

egy-két hétre terjedő helyettesítések betegség miatt, fontos családi okból, vagy más irányú közérdekű elfoglaltság, vagy kiküldetés miatt.

3. *A tanítás terve, menete és eredménye* Főtanhatóságunk a többi magyar felkezetek főhatóságával egyetértve 1921. évi július hó 7-én elhatározta az egységes középiskola megalkotását. Ezzel a nagyjelentőségű határozattal a gyakorlati életnek megfelelőbb iskolát akart teremteni. Az új középiskola felső és alsó tagozatra oszlik. Az alsó tagozat tanítás-terve a gimnázium és a volt polgári iskola tanítástervének egyesítése. A felsőtagozat, a fiugimnázium V. osztályától kezdve gimnáziumi és reálszakra oszlik, melyek között hajlama és tehetsége szerint választ a tanuló. A tanítás terve átmeneti, egyelőre csak az 1921—22 iskolai évre szól. A végleges rendezés csak az összes tanári karotnak egy év alatt kialakult véleménye alapján fog megtörténni.

Az új tanterv lényeges újítása, hogy a négy alsó osztályból törölte a latin s a négy felsőből a görög nyelvet; a görög nyelv helyébe lépett a francia nyelv, és az alsó osztályok latin óráin megosztozott a vegytan, közgazdaságtan, egészségtan, gyorsírás és az ének.

A tankönyvhiány — különösen az alsó tagozaton — egyelőre nehézségeket okozott.

A tanítás rendes menetét nem kis mértékben zavarta, hogy személyváltozások miatt a tantárgy-felosztást négy ízben kellett megváltoztatnunk.

Az eredmény általában kielégítő. Az erre vonatkozó részletes adatok a statisztikai kimutatásban találhatók.

4. *Rendkívüli tanszék a francia és német nyelv tanulásának elősegítésére.* Csikvármegye magánjavainak igazgatótanácsa és ellenőrző 20-as bizottsága feladatának magaslatára emelkedett, mikor 771—1920., illetve 105—1920. sz. alatt meghozta az új idők követelményének s a csiki székelység szélesebb körű érvényesülésének legmegfelelőbb azon határozatát, hogy a csikszeredai róm. kath. főgimnázium rendes tanszékei mellé a növendékeknek a francia és német nyelvben való tovább képzése céljából rendkívüli tanszéket szervez és e nyelvekben elég jártasságot szerzett felsőbb osztályu tanulók külföldi útjára négy ösztöndíjat létesít.

A határozat első pontja e tanév folyamán megvalósult; dr Csiky István 45—1922. számú határozattal a francia és német nyelv tanárává megválasztott, aki január hó 12-én bemutatkozó előadást tartott és február hó 18-án délután 3 órakor 40 hallgatóval megkezdte a tanítást.

5. *Tanári értekezletek.* Alakuló értekezletünket augusztus 31-én tartottuk meg. Ezen kívül volt az év folyamán 11 rendes és 12 rendkívüli értekeztet. A rendes értekezleteken az előirt ügyeket tárgyaltuk, a rendkívülieken pedig az időközben felmerült kérdéseket, pl. reálszak szükségessége, leányok és fiuk együttes oktatásának előnyeí és hátrányai, az új tanterv és az állami tanterv egyeztetése, önségélyző-egyesület létesítése, kérelmek véleményezése stb.

6. *A tanulók elhelyezkedése.* A népességnek majdnem 33 0/0-a a gimnáziummal kapcsolatos finevelő intézetben nyert elhelyezést; szálláson itt helyben és a vidéken 27 tanuló volt; a többiek a szülői háztól jártak iskolába. Rendnek, tisztaságnak és tanulmányi előmenetelnek nagy hátrányára volt, hogy a madéfalvi iskola-vonat majdnem mindennap elkésve érkezett és ezenkívül 67 tanulónak gyalog, vagy kocsin kellett 10 községből az iskolába gyülekeznie.

7. *Hitélet és vallás-erkölcsi állapot.* Intézetünknek az értelem fejlesztése és a hasznos ismeretek közlése mellett főcélja, hogy helyes életfelfogásu, öntudatosan vallásos és tiszta erkölcsű munkásokat neveljen a társadalom számára. Ezt célozták a növendékek vallás-erkölcsi életét irányító intézkedéseink, különösen pedig a következők: a rendes előadásokat imádsággal kezdtük és végeztük; vasárnapokon és az egyház ünnepein az ifjuság a tanári testülettel együtt szentmise előtt, szentbeszédet hallgatott.

Az év folyamán öt ízben volt kötelező az ifjuság közös gyónása; de gyóntak és a szent áldozáshoz járultak osztályonként többször is nemcsak a kisebb és nagyobb kongregáció tagjai, hanem mások is. Minden hónap első péntekén az első órát főpásztori engedéllyel Jézus szt. szive tiszteletének szenteltük szentmisével, áldozással és a felajánló imával. Az ifjuság egy pár szent áldozását boldogult XV. Benedek szentséges atyánk lelkiüdvéért, nagy bőjt folyamán pedig és május 1-én jubiláns főpásztorunk szándékára ajánlotta fel.

A lelkigyakorlatokat március hó 30., 31. és április hó 1. és 2. napján tartottuk. Az 5 felsőbb osztály szónoka volt *Biró Ferenc* madéfalvi plebános ur, a 3 alsó osztálynak és a leányoknak pedig *Vákár József*, szépvízi örményszertartásu lelkész ur. Midőn szép és eredményes munkájukért itt a nyilvánosság előtt intézetünk háláját nyilvánítom, köszönetet mondok *Kovács András*, képzőintézeti igazgató urnak, a *csik-somlyói Szent-Ferencrendi atyjáknak*, *Márkos Endre*, taploczai plebános urnak és mindazoknak a vidéki lelkész urnaknak, akik ifjúságunk gyóntatásában fáradni szivesek voltak.

8. *Fegyelmi állapot*. Ifjúságunk zajtalan viselkedéshez nehezen szoktatható, de ettől eltekintve erkölcsi magaviselete megnyugtató. Súlyos fegyelmi eset egyetlen egy sem fordult elő.

9. *A tanulók közérdekű tevékenysége*. Kisérletképpen a VII. és VIII. osztály tanulóit az óráközi 10 perces felügyelet munkájába bevontuk. Közülök többen nagy önbecsérzettel feleltek meg kötelességüknek.

10. *Iskolai ünnepélyek*. Május havára esett intézetünknek egy igen kedves és hosszú időre emlékezetes ünnepe, t. i. kegyelmes főpásztorunknak, székhelyi *Majláth Gusztáv Károly* gról, erdélyi püspök ur önnagyméltóságának negyedszázados püspöki jubileuma. Május 1-én, mint püspökké szenteltetésének évfordulóján, Te Deummal, ünnepélyes szentmise hallgatással és szent áldozással adtunk hálát a kegyelmek Atyjának, hogy az erdélyi egyházmegyének apostoli lelkű főpásztort adni méltóztatott; 7-én délután pedig műsoros előadással fejeztük ki az iskolák és a tanuló ifjúság nagy püspöke iránt hódolatunkat a következő tárgysorozat szerint:

1. *Nyitány*. Zenekarra átirta Kozma. Előadja az ifjúság zenekara.

2. *Ecce sacerdos magnus*. Énekli az ifjúság vegyeskara.

3. *A szent sziv püspöke*. Jelképes dramalett. *Személyek*: Előszó (prologus) Szatmáry József VIII. oszt. tanuló. — A jelképek szellemei: Szalai Béla és Szentpétery Bálint VI, Dóczy János, Fülöp Péter, Mayer János, Nagy Gizella és Vogel Mariska V. és Vécsey Béla III. oszt. tanulók.

4. *Cremont trio*. Előadják hegedűn: Nagy András és Berkovits József VII., Nagy István V., Weigel Bella IV. oszt. és csellón: Sprencz Helén III. oszt. tanulók.

5. *Ünnepi beszédet mond* Albert Vilmos, főgimn. tanár.
 6. *Kreuzer: A vándor vasárnapja.* Énekli a vegyeskar.
 7. *Wagner „Lohengrin“-jéből* Harmoniumon Kozma, zenetanár és zongorán Raffael H.

8. *Mi zenji túl a.* Irtá Wéber. Énekli a vegyeskar.

9. *Mascagni: Intermezzo.* Előadja a zenekar.

10. *Szent Péter.* Melodráma Irtá Kassai L., zenésítette Riszner Ödönné Kozma Ida. — Szavalja Lázár Ernő VIII. oszt. Hegedűn kísérik: Burkart Ferenc VIII., Nagy A. VII., Nagy István V., Farkas Gy. V. és csellón Sprencz Helén III. oszt. tanulók.

11. *Schubert: A hársfa.* Énekli a vegyeskar.

12. *Induló.* Irtá Mendelsohn, zenekarra átirta Kozma. Előadja a zenekar.

Pompásan ragyogott a májusi nap, kellemes látványt nyújtott a fényesen diszitett terem, szép volt Albert Vilmos tanárnak nemes hangon tartott s finom vonásokkal rajzoló ünnepi beszéde, sok törekvésről tanuskodtak a szavالاتok s a Kozma Géza vezetése alatt előadott ének- és zenedarabok; de a közönség részéről tanusított szokatlan nagy érdeklődés magyarázatát talán nem ezekben, hanem püspök atyánk egyéniségének varázserejében s emberi erőt meghaladó tevékenységének általános tudatában találjuk meg.

Aldozó csütörtökön tartottuk a *hősök napját*. Antal Áron tanár méltatta a hősi érdemeket. — Május 23-án, Románia függetlensége kikiáltásának évfordulóján *Mánya Ferenc* tanár ismertette a nap jelentőségét. — Február 6-án volt a *fejedelemségek egyesítésének emlékünnepe* Buszek Gyntlu tanár fejtette ki az ünneplés okait

November hó 13-án ünnepeltük *Szent Imrét*, az ifjuság védőszentjét. *Albert Vilmos* volt az ünnep szónoka. Ennek az ünnepélynek keretében emlékeztünk meg a kath. kereszténység legnagyobb költőjéről, *Duntéról*, akit hosszabb tanulmányban ismertetett *dr. Csipak Lajos*.

11. *Hivatalos látogatások.* *Majláth G. Károly gróf*, püspök ur önagyméltósága november hó 30-án intézetünkbe érkezett. Aznap az ifjuság gyóntatásával foglalkozott; december hó 1-én, szentmise után minden osztályban meghallgatta az előadásokat, szorgalomra és tiszta életre buzdította az ifju-

ságot. December 2-án tovább utazott. Április 20., 21. és 22. napjain *Cheri János* ur, a marosvásárhelyi »al Papiu Hilarian«
liceum igazgatója, mint a tankerületi főigazgató helyettese
végezte iskolánknál a hivatalos látogatást.

12. *Az intézet anyagi állapota.* Roppant nehézségekkel
küzdünk. Fentartó hatóságunk az erdélyi róm. kath. státus,
bár a legjobb indulattal törekedett az év folyamán sorsun-
kat türhetőbbé tenni, megnyugtató helyzetet nem teremthe-
tett; mert az agrár-reform ujabban is uradalmaitól fosztotta
meg, az államtól kapott segélyből pedig intézetünknek
annyi jutott, hogy abból csak két havi illetményszükséglet
nyert fedezetet. A tanulóktól szedett díjakból csak akkora
összeg gyűlt be, hogyha abból az intézet anyagi szükség-
leteit fedezzük s a könyvtárakat gyarapítani s a szertárak
hiányait legalább szerény méretekben pótolni akarnók, alig
maradna valami a tanári illetmények kiszolgáltatására. Addig
is, míg az államsegély a kultur-szükségleteknek megfe-
lelő magaslatra emelkedik és nyugdijunk kérdése is dülőre
jut, társadalmilag kell gondoskodni olyan *önsegélyező alapról*,
melyből a tanárok özvegyei és a betegség vagy az előre-
haladott kor miatt beállott gyengeség miatt a szolgálatból
kilépő tanárok némi segélyt remélhessenek.

Nyomasztó helyzetünkben elemi csapásként érintett a
közoktatásügyi miniszteriumnak azon intézkedése, mely sze-
rint a közlekedésügyi miniszterium új szabályzata értelmé-
ben féláru menetjegyváltására jogosító arcképes igazolvá-
nyainkat január közepén beszédette. Több ízben próbáltuk
főhatóságunk útján igazolványainkat visszaszerezni, de fáj-
dalom, siker nélkül.

13. *A természet napja.* Május hó 22-én beszélt az igaz-
gató az ifjuság előtt a természet szépségéről és arról a
kötelességszerű kiméletről, mellyel a művelt ember és művelt-
ségre törekvő ifju nemcsak a diszkerterek és az iskola parkja,
hanem még a madarak, madárfészkek s a mezők és erdők
vad növényei iránt is tartozik.

14. *Az alkohol ellen.* A tanév folyamán az oktatással kap-
csolatban minden tanár felhasználta a kedvező alkalmat, hogy
az ifjuságot felvilágosítsa, mily káros az alkohol tartalmu ita-
lok élvezése a lelkiéletre és testiszervezetre. Megtették ezt

különösen a vallástan, bölcsészet, egészségügy és irodalom tanárai. Ebből a célból írtak a VII. osztályban ily című dolgozatot: Az emberek nem halnak meg, hanem öngyilkosok lesznek. (T. i. az alkoholt lassan ölt mérge.)

15. *Egészségi állapot.* Ebben az iskolai évben — kivételesen — nem volt kedvező, mert a vörheny (scarlatina) számos esetben lépett fel, részint a gimnáziummal kapcsolatos finevelőben, részint a szülői háznál lakó tanulók között. Ez utóbbiak közül 2 a járvány áldozatául esett, u. m. Zsigmond István és Sánta János I. oszt. Zsigmond meghalt Csikszentmiklóson 1921. évi november hó 5-én és Sánta meghalt Madéfalván 1922. január hó 1-én. Május havában a kanyaró lépett fel. A finevelőben 3, a künt lakók között több eset fordult elő, — de hála Istennek — könnyű lejeggel.

16. *Tanulmányi kirándulások.* Szeptember hó 29-én 32 tanuló indult nagyobb kirándulásra Buszek Gyula és Sándor Imre tanárok vezetése alatt. A cél: Gyulafehérvár és Kolozsvár nevezetességeinek, ipari és közművelődési intézményeinek megtekintése. Október hó 2-án tértek vissza jó egészségben. — Ezen kívül voltak rovar- és növénygyűjtő kirándulások. Chemiai tanulmány céljából a IV. és V. osztály megtekintette a pálfalvi vasöntödét és Csikszerezében a sör- és ecetgyárt.

17. *Fontosabb rendeletek és leiratok.* Állami törvényekben elő nem írt iskolai ünnepélyek megtartását tiltó miniszteri rendeletet közli a főtanhatóság. — 5993—1921. ig. t.

Az egységes középiskola tanterv-vázlatát és az átmeneti intézkedéseket közli a főtanhatóság. 2351—1921. ig. t. sz.

Venczel József helyettesítésével Ujházy Lászlót bizza meg a főtanhatóság. 2620—1921. ig. t. sz.

A tanév megnyitását és a szedendő iskolai díjakat szabályozó rendelet. 2866—1921. ig. t. sz.

Venczel Józsefnek az egész tanévre szabadságot engedélyeznek. — 2537—1921. ig. t. sz.

Ujházy László a székelyudvarhelyi r. k. főgimnáziumhoz neveztetett ki. — 2928—1921. ig. t. sz.

Az egységes köépiskola részletes tantervét a főtanhatóság megküldi. — 2969—1921. ig. t. sz.

Dr. Fodor Antal alapító levele jóváhagyó záradékkal 3 példányban leküldik. — 2671—1921. ig. t. sz.

Magyarországból behozható és be nem hozható tankönyvfajtákat kijelölő miniszteri rendeletet közli a főtanhatóság. — 3158—1921. ig. t.

Fülöp Elek tornatanító állását megüresedettnek nyilváníttja a főtanhatóság. 3621—1921. ig. t. sz. 6135—1921 p. sz.

A reálszaknak haladéktalan visszaállítását rendeli el a főtanhatóság. — 3821—1921. ig. t. sz.

Állami felügyelet érdekében a közoktatásügyi miniszterium kolozsvári vezérigazgatósága által követhető feltételek jegyzékét küldi meg a főtanhatóság. — 3872—1921 ig. t. sz.

A kormány által elrendelt *iskolai ünnepek jegyzékét* küldi meg a főtanhatóság. — 6719—1921. p. sz.

A tanárok arcképes igazolványai bevonására vonatkozó miniszteri rendeletet közli a főtanhatóság. — 24—1922. ig. t. sz.

Király és királyné Öfelségeik arcképét 3—3 példányban ajándékol küldi a közoktatásügyi miniszterium. — 663—1921. eln. sz.

Kozma Gézárt helyettes torna-, ének- és zenetanítónak nevezi ki a főtanhatóság. 987—1922. p. sz.

Csikvármegye magánjavai igazgatósága értesít, hogy a magánjavak igazgatótanácsa dr. Csiky Istvánt a francia és német nyelv rendkívüli tanárává megválasztotta. — 135—1922. m. j. igazg.

Értesítés arról, hogy Alexeanu T. iskolai felügyelőt iskolánk meglátogatására a közoktatásügyi miniszter kolozsvári vezérigazgatósága feljogosította. 523—1922. ig. t. sz.

Mánya Ferenc helyettes tanárt a főtanhatóság 1922/23-ra is alkalmazza. — 1352—1922. ig. t. sz.

A román nyelvnek az érettségi vizsgálat tárgyai közé való felvételére vonatkozó miniszteri rendeletet közli a főtanhatóság. — 4170—1921. ig. t. sz.

A román nyelvnek az iskolai bizonyítványokban való sorrendi jelzése tárgyában utasítás. — 1052—1922. ig. t. sz.

Cheri Jánosnak, a marosvásárhelyi »al Papiu Hilarian« liceum igazgatójának iskolánk hivatalos meglátogatásával és az érettségi vizsgálat vezetésével való megbízatásáról értesítés. — 1766—1777—1922. ig. t. sz.

18. *Vizsgálatok a tanév végén.* Május 9., 10. és 11. napjain a 8-ik oszt. rendes tanulók osztályvizsgálója; 12-én a 8-ik oszt. magántanulók írásbeli és 13-án szóbeli vizsgálója; június 12-től 20-ig a VII—I. oszt. évváró vizsgálója; június 23-án a magántanulók írásbeli és 24-én szóbeli vizsgálója.

19. *A tanév bezárása.* Június 29-én az ünnepélyes háláadó istentisztelet után az igazgató elmondotta az évváró beszédet s az után kiosztotta a jutalmakat, az osztályfőnökök pedig a bizonyítványokat.

IV.
Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve	Szak- tárgyai	Tanári ével sz.	Tantárgy, a melyet előadott	Osztály, melyben előadott	Heti óráinak sz.	Egyéb iskolai foglalkozása
1	Kassai Lajos igazgató, r. tanár	Magyar és latin nyelv	36	Filozófia	VIII.	3	
2	Csató János r. tanár	Termé- szettarj és földrajz	30	Betegség miatt szabadságon			
3	Wagner Sándor r. tanár	Magyar és latin nyelv	29	Magyar nyelv Latin nyelv Természetrajz	I. V. VIII. VIII. I.	17	A VIII. o. fő- nöke, az Ön- képzőkör vezetője
4	Dr. Kotonics Dénes iskola orvos r. egészségtan tanár	Egészség- tan	21	Egészségtan	VII.	2	
5	Mayer János r. tanár	Magyar és német nyelv	21	Román nyelv Német nyelv	IV. V. VI. VII. VIII. V.	18	A IV. osztály főnöke
6	Ferencz Gyula r. tanár	Magyar, latin és görög ny.	18	Latin nyelv Számítan	VI. I. II. IV.	18	Az I. o. főnö- ke, a mód- szeres ért. jegyzője
7	Antal Áron r. tanár	Történe- lem és latin ny.	16	Történelem Közgazdaságtan Latin nyelv	II. IV. V. VII. IV. V.	17	Az V. oszt. főnöke
8	Albert Vilmos r. tanár	Magyar és latin nyelv	13	Román nyelv Magyar nyelv Francia nyelv	II. II. V. VI. VII. VIII.	20	A II. o. főnöke a tanári könyvtár őre
9	Borcsa Gergely r. tanár	Mennyi- ségtan és fizika	11	Mennyiségtan Fizika	V. VI. VII. VIII. VII. VIII.	20	A VI. o. főnö- ke, a fizikai szertár őre
10	Buszek Gyula r. tanár	Földrajz és törté- nelem	11	Történelem Német nyelv Szépirás Földrajz	VIII. IV. II. I. II. III. IV.	17	A III. o. főnöke, a tanári ért. jegyzője, a kiránduló egyi vezetője

Sorszám	A tanár neve	Szak- tárgyai	Tantárgy, a melyet előadott	Osztály, melyben előadott	Heti óráinak száma	Egyéb iskolai foglalkozása
11	Venczel József r. tanár	Mennyi- ségtan és fizika	Betegség miatt szabadságon			
12	Dr. Csipak Lajos r. tanár	Magyar és latin nyelv	Gyorsírás Magyar nyelv Latin nyelv	III. IV. V. IV. VI. VII. VII.	18	A VII. o. fő- nöke, az in- ternátus és fi- nevelő int. ig.
13	Mánya Ferenc helyettes tanár	Történe- lem és latin nyelv	Számítan Történelem Vegyten Egészségtan	III. I. III. VI. VI. IV.	18	Az ifj. könyvtár őre
14	Schweighoffer Tamás r. tanár	Magyar és latin nyelv	Magyar nyelv Német nyelv	III. II. III. VI. VII. VIII.	18	
15	Sándor Imre r. vallástanárr	Vallástan	Vallástan	I—VIII.	16	Gimn. hitsz., nagyobb és kisebb kongr. vezetője
16	Zsögön Zoltán óraadó	—	Rajz Szépirás	I—V. I.	11	A rajz- szertár őre
17	Kozma Géza torna-, ének és zenetanár	Torna, ének és zene	Torna Ének	I—VIII. I—IV	20	A zene szer- tár őre
18	Bereczk Lajos óraadó tanár	Latin és görög	Román nyelv Természetrájz Fizika	I. III. II. V. VI. III.	18	A természet- rajzi szertár őre

A nem katolikus tanulók hitoktatói.

A nem katolikus tanulók saját hitoktatóiktól az intézeten kívül részesültek vallásoktatásban. A gör. kath. tanulók hitoktatója *Vlad Izidor*; a reformátusoké *Takács Károly*; az izraelitáké *Wieder Salamon*.

Rendkívüli tantárgyak tanárai.

1. *Ferencz Gyula*, tanította a görög nyelvet VI., VII., VIII. osztályból önként jelentkezőknek. Heti 2 órában.

2. *Dr. Csipak Lajos* tanította a latin nyelvet a III. osztályban. Heti 2 órában.

3. *Schweighoffer Tamás* tanította a latin nyelvet a IV. osztályban. Heti 2 órában.

4. *Dr. Csiky István*, tanárjelölt, Csikvármegye magánjainak alkalmazottja, tanította a francia és német nyelvet az önként jelentkezőknek.

Iskolai alkalmazottak.

Nagy István és özv. Ozsváth Lászlóné.

Balázs István I. szolga 29 szolgálati évvel nyugalmaztatott.

V

A tanároknak a nyilvánosságot érdeklő tevékenysége.

1. *Kassai Lajos* tagja volt a csiksomlyói r. k. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottságnak, továbbá a csikszeredai kaszinó és a polgári dalegylet igazgató választmányának.

2. *Albert Vilmos*, a leányklubban három előadást tartott a japánokról.

3. *Buszek Gyula*, a leányklubban két előadást tartott naprendszerünkről.

4. *Borcsa Gergely* az iskolák pénzalapjának pénztárnoka volt.

5. *Dr. Csipak Lajos* a Csiki Lapokba irt ünnepi és aktuális érdekű cikkeket.

6. *Sándor Imre* a leányklubban három előadást tartott a gyermekvédelemről.

Ugyan ő volt a marosvásárhelyi róm. kath. és a gyergyószentmiklósi állami gimnázium husvéti lelkigyakorlatának szónoka.

Több cikket irt az Erdélyi Tudósítóba.

VI.

A tanítás anyaga.

A) Rendes tantárgyak.

I. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : *Ferencz Gyula.*

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Nagyobb katekizmus.

Tanította : *Sándor Imre.*

Román nyelv, heti 4 óra. Tankönyv : Dr. Cherestesiu Viktor és Déri Gyula. Román nyelvkönyv. Olvasmányok : a) Prózaik 1—34 lecke, b) Költőiek : Sfat bun. Vulpea și gășca. Könyv nélkül : a költői olvasmányok. Nyelvtan : Helyesírás. Határozott és határozatlan névelő. Névragozás és melléknév fokozás. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította : *Berezsk Lajos.*

Magyar nyelv, heti 4 óra. Tankönyv : Kiss Ernő dr. Magyar olvasókönyv és nyelvtani összefoglalás. Az egyszerű mondat és fajtái. Mondat- és beszédrészek. Igeragozás. A legszükségesebb hangtani ismeretek. — Olvasmányok : Népmesék. Erdély földjének és népeinek ismertetése. Könyv nélkül : Füstbe ment terv (Petőfi), Éji látogatás (Gyulai P.) A levél (Szabolcska), Szülőföldem (Kisfaludi K.), A május-fa (Coșbuc).

Tanította : *Wagner Sándor.*

Történelem. Heti 2 óra. Tankönyv : Dr. Bilinszky Lajos : Világtörténelem I. r. Elvégzett anyag : Keleti népek, görögök és rómaiak története, különös tekintettel a mondákra és a művelődési állapotokra.

Tanította : *Mánya Ferenc.*

Földrajz, heti 3 óra. Dr. Meruțiu és P. Dejeu : Románia földrajza : Az alapismeretek megszerzése után Románia hegy-

vizrajza, éghajlata, terményei, lakossága és nevezetesebb helységei. Térkép-vázlatok készítése.

Tanította: *Buszek Gyula*.

Természetrajz. Heti 3 óra. Tankönyv: dr. Ormándy Miklós, *Természetrajz*. I. r. — Az ember lakása közelében és az erdőn, mezőn élő emlősök. A növények alaktana főbb vonásokban. Gyümölcsfélék. A tavasszal viruló és könnyen hozzáférhető növények ismerletése.

Tanította: *Wagner Sándor*.

Számтан. Heti 5 óra. Tankönyv: Mérey Gy. *Számтан*. I. r. Alapműveletek egész és tizedes számokkal. Pont, vonalak, szögek, idomok. Területmérések.

Tanította: *Ferencz Gyula*.

Szabadkézi rajz. Heti 2 óra. Kézügyesítő gyakorlatok. Pont. Egyenes és görbe vonalak által határolt síkok. Ezek megfigyelése természeti tárgyakon és ezek ábrázolása Egyszerűen tagolt síkformák rajzolása könnyed vonalvezetéssel. Ecsetgyakorlatok, színek és színárnyalatok. Festékkeverés. Színfoltból alakított levelek. Levél és virágfestés természet után.

Tanította: *Zsögön Zoltán*.

Szépírás. Heti 1 óra. A folyó magyar írás kis és nagy betűn.

Tanította: *Zsögön Zoltán*.

Ének. Heti egy óra. Hangjegyek és értékeik; szünetjelek és értékeik és ezeknek ütemjelzéssel való begyakorlása. A helyes éneklés legfőbb szabályai; 4—6 hangterjedelmű, énekeknek solmisatioval való betanulása. — Hangtalálási gyakorlatok, iskolai énekek betanítása és könnyebb egyházi énekek helyes éneklése.

Tanította: *Kozma Géza*.

Torna. Heti 2 óra. A rendgyakorlatokból: sorakozás, igazodás, fedezés, fordulatok, kanyarodások, sornyitás, fejlődések. Két és négyütemű szabadgyakorlatok; szökdelés, futás, járás; járás különféle geometriai alakban és fordulások sorostben. Szertornázás: mászás, ugrás, fekvőfüggés és gyakorlatok függésben a nyujtón, lábtón, korláton és gyűrűhíntán. A játék egyszerűbb nemei.

Tanította: *Kozma Géza*.

II. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Albert Vilmos.*

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Nagyobb katekizmus. Pokorny Emánuel, Ó-szövetségi bibliai történetek.

Tanította: *Sándor Imre.*

Román nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Cheresteşiu—Déri, Román nyelvkönyv a direkt módszer szellemében. — Olvasmányok: 1—50 lecke. Könyv nélkül: a költői olvasmányok: Sfat bun, Vulpea şi găscă, Strugurel bătut de piatră, Mama és a közmondások. Állandó román beszélgetés az olvasmányok kapcsán. A nyelvtanból: Regule ortografice, Substantivele, Articolul, Declinarea, Adjectivele, Verbele. Havonként egy írásbeli dolgozat.

Tanította: *Albert Vilmos.*

Magyar nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Kiss Ernő dr., Magyar olvasókönyv és nyelvtani összefoglalás. — Olvasmányok: a) Prózaik: Tanítómesék és közmondások. Mondák és elbeszélések a magyarság történetéből. b) Költőiek: Az olvasókönyv költeményeinek nagyobb része, amelyek közül hatot könyv nélkül is megtanultak. A nyelvtanból: a névragozás, a szóképzés, az összetett mondat és a szórend. Három hetenként egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Albert Vilmos.*

Német nyelv. Heti 3 óra. Tankönyv: Baumann J. Német nyelvtan. -- Végzett tananyag: 1—25-ig terjedő beszédgyakorlat és olvasmány direkt módszer szerint. Közmondások és 2 költemény emléve.

Tanította: *Schweighoffer Tamás.*

Történelem. Heti 2 óra. Tankönyv: Bilinszky Lajos. Világtörténet, II. rész. A történelem fogalma, tárgya és felosztása. A történelemtől előtti idők. A keleti népek, görögök és rómaiak történetének rövid összefoglalása. Középkor. A középkori intézmények megalakulása, virágzása és felbomlása. A renaissance és humanizmus.

Tanította: *Antal Áron.*

Földrajz. Heti 2 óra. Tankönyv: Kőrösy Albin, Európa földrajza, II. r. Lange—Chervén: Iskolai atlasz. — Európa

fekvése, éghajlata, hegy- és vízrajza, népei, országai. — Térképvázlatok készítése.

Tanította: *Buszek Gyula*.

Természetrajz. Heti 2 óra. Tankönyv: Ormándy Miklós, Természetrajz, II. r. — Majmok. Tengeri emlősök Erszényes emlősök. Az ember lakása közelében, mezőn, erdőn és vizen tartózkodó madarak. Csúszó-mászók: Halak, rovarok, pókok, százlábúak, rákok, férgek. Ősszel virító néhány növény. Gyümölcstermő erdei fák és bokrok s az embert közelebből érdeklő természetű és vadontermő növények ismertetése. — Rovar- és növénygyűjtő kirándulások.

Tanította: *Bereczk Lajos*.

Számтан. Heti 4 óra. Tankönyv: Mérey Gyula, Számтан, II. r. Elvégzett tananyag: a számok oszthatósága. Alapműveletek törtszámokkal. Egyszerű következtetés. Aránylatok. A hármasszabály aránylattal. Százalékszámolás. Testek. Fel-színük és köbtartalmuk. — Havonkint egy iskolai írásbeli dolgot.

Tanította: *Ferencz Gyula*.

Szabadkézi rajz. Heti 2 óra. Kézügyesítő gyakorlatok. Vonalvezetés levélgömben, táblán, papíron. Egyszerűbb mér-tani testek szemléltetése és rajzolása természet után. — Tagoltabb síkformák alakítása. Árnyalás. Egyszerűbb sík-éktímenyek árnyalattal és színezéssel. Ecsetgyakorlatok. Le-velek, virágok stb.

Szépírás. Heti 1 óra. Magyar és német szépírás gya-korlása kis és nagy betűn; rindirás.

Tanította: *Buszek Gyula*.

Ének. Heti 1 óra. Az elsőben tanítottakon kívül: 6—8—10 hangterjedelmű gyak. és énekek tanulása hangszer nélkül a solmisatió segélyével. A helyesebb éneklés és lélegzetvételi módjai.

Tanította: *Kozma Géza*.

Torna. Heti 2 óra. Az I. osztály tananyaga szabályosabb kivitelben. Hat és nyolc ütemes egyszerű szabad- és vasbot-gyakorlatok. Felülések és felugrások az alacsony korláton. Ülécserék egyszerűbb nemei. — Játékok.

Tanította: *Kozma Géza*.

III. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Buszek Gyula.*

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Nagyobb katekizmus. Pokorny Emánuel, Uj-szövetségi bibliai történetek.

Tanította: *Sándor Imre.*

Román nyelv, heti 3 óra. Tankönyv. Dr. Cherestesiu Viktor és Déri Gyula. Román nyelvkönyv. Elvégzett tananyag, mint a II. osztályban. Havonként egy írásbeli dolgozat.

Tanította: *Bereczk Lajos.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Prónai olvasókönyvéből 8 elbeszélő, 7 történelmi és 4 leíró olvasmány. Könyv nélkül tíz költemény. A rendszeres magyar nyelvtan ismétlése. Az egyszerű és szép stílus kellékei. Fontosabb polgári ügyiratok. Havonként 2 iskolai írásb. dolgozat.

Tanította: *Schweighoffer Tamás.*

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Schuszter Alfréd. Német nyelvtan I. r. Végzett tananyag: 1—50-ig beszédgyakorlat és megfelelő olvasmány. Könyv nélkül közmondások és 5 költemény. Három hetenként egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Schweighoffer Tamás.*

Történelem, heti 2 óra. Tankönyv. Dr. Bilinszky Lajos. Világtörténelem III. r. Elvégzett anyag: Az új és legújabb kor történetének (1500-tól napjainkig) rövid áttekintése különös tekintettel az európai államok alakulásának történeti fejlődésére.

Tanította: *Mánya Ferenc.*

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Körösy Albin. Ázsia, Afrika, Amerika és Oceania földrajza. III. r. Lange—Cherven, Iskolai atlasz. Az egyes földrészek leírása kiváló tekintettel a gyarmatokra. Térképvázlatok készítése.

Tanította: *Buszek Gyula.*

Természettan, heti 3 óra. Tankönyv: Szekula Katinka. Természettan. Méchanika. Hangtan. Fénytan. Hőtan. Mágnesség és elektromosságtana.

Tanította: *Bereczk Lajos.*

Számítan, heti 3 óra. Tankönyv: Mérey Gyula: Számítan a gimnáziumok II. és III. oszt. számára. Elvégzett anyag:

a) (számтан). A százalékszámítás alkalmazásai (bruttó, tara, nettó, provízió, cassasconto, rabatt, nyereség, veszteség, biztosítás, adó, statisztikai feladatok.) Kamatszámítás és gyakorlati alkalmazása (takarékpénztár és váltók) b) (mértan). A planimetriai ismeretek összefoglalása. Síkidomok szerkesztése, területmérés. Havonkint egy írásbeli dolgozat.

Tanította: *Mánya Ferenc.*

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Kézügyesítő és szemgyakorlatokkal kapcsolatban mértani testek ábrázolása. Stilizált levelek és sík-éklímenyek rajzolása és ezek alapján önálló síkdiszítési tervezések gyakorlati céllal. Diszítés tervezet képkeretre, szőnyegre, falra, szövetre stb. Ecsegyakorlatok a színes testek árnyalatának megfigyelésével.

Tanította: *Zsögön Zoltán.*

Gyorsírás, heti 2 óra. Tankönyv: Bodogh J. — Levelező gyorsírás.

Tanította: *Dr. Csipak Lajos.*

Ének, heti 1 óra. A tanultakon kívül a dinamika elméletben és gyakorlatban. Hangjegyzírás, hangtalalási gyak. a solmisatió segítségével. 10—14 hangterjedelmű alkalmi dalok betanulása.

Tanította: *Kozma.*

Torna, heti 2 óra. Kanyarodások, rendek, kettős rendek, fordulatok menetközben. — Vasbot- és összetett szabadgyakorlatok. Szertornázás a II. osztályban felsoroltakon kívül: egyensúlyozás a lebegő fákön. Játékok. Labdaverseny, versenyfutás, hosszú méta.

Tanította: *Kozma G.*

IV. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Mayer János.*

Vallástan, heti 2 óra. A kegyelemeszközökről szóló rész ismételése a katekizmusból. A szertartástanból: a szent cselekmények, szent idők és szent helyek. — Tankönyv: Nagyobb katekizmus és Pokorny, kath. szertartástan.

Tanította: *Sándor Imre.*

Román nyelv, heti 3 óra. Tankönyv és elvégzett tananyag, mint a II. osztályban. — Havonkint egy isk. írásbeli dolgozat.

Tanította: *Mayer János.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. A tankönyv nem készült el. A tanár a táblára írva adta a tananyagot: stilisztikai, retorikai, poetikai és irodalomtörténeti összefoglalást. Olvasmányok: a) Prózaik: Leírások, elbeszélések, jellemzések. Vaszary Kolozs milleniumi beszéde. Nehány értekezés. Széchenyi István műveiből részletek. b) Költőiek: 1) Epika. Arany Toldija. Bő szemelvényekben Buda halála. Arany balladáiból. Vörösmarty: Cserhalom, Szép Ilonka. Petőfi: János vitéze. 2) Lira: Nehány egyházi ének. Balassa költeményeiből, a kuruc dalokból. Faludy, Csokonai, Kisfaludy Károly, Kölcsey néhány költeménye. Berzsenyinek néhány jellemző ódája. Vörösmarthy több ódája, elégiája. Petőfi családi, leiró stb. költeményeiből. — Magán olvasmányok: Arany: Toldi estéje. Kisfaludy Károly: Kéiök. Könyv nélkül: Balassa: Boldogtalan vagyok. Vörösmarthy: Kisgyermek halálára. Arany Fiamnak: Petőfi: Szüleim halálára. Toldi: I. éneke. Havonkint 2 dolgozat.

Tanította: *Dr. Csipak Lajos*.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Schusztter A. Német nyelvtan direkt módszer alapján. I. r. Prózaik olvasmányok és költemények fordítása. A költői olvasmányokat könyv nélkül is megtanulták. Három hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Buszek Gyula*.

Történelem, heti 2 óra. Dr. I. Lupas. A román nemzet története. Románia földje és őskora. Thrák-illyr-népek, római hódítás Dacia a népvándorlás korában. Román állam alakulatok a Dunától északra. Erdély az Árpádok korában. Román fejedelemségek Nagy István koráig. Nagy István kora. Az erdélyi fejedelemség. A dinasztia hanyatlása. Mihály vajda uralkodása. A hazai uralkodók korszaka. A favariorák. Erdély a XVIII. században. A szervezeti szabályzat korszaka. A fejedelemségek egyesülése. A Hohenzoller-Sigmaringok uralkodása.

Tanította: *Antal Áron*.

Földrajz, heti 2 óra. Tankönyv: Vöröss Cyrill. A fizikai és matematikai földrajz elemei. Földünk alakja, főbb mozgásai és ezekből származó tünetek; ugyancsak így tárgyalva

a Hold. Naprendszerek, bolygórendszer, központi mozgás, nehézkedés, ár-apály. Tanította: *Buszek Gyula*.

Vegytan, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Hankó Vilmos: *Chémia és Ásványtan* polgári iskolák használatára. Elvégzett anyag: Chémiai alapismeretek (halmazállapot, testek összetétele. Keverék, elegy, vegyület. Chémiai képlet. Atomelmélet. Vegyi folyamatok) Fontosabb nem fémek és fémek elemek és azok gyakorlati alkalmazása (gyufagyártás, tüzelőszereink, fémipar) Savak, bázisok és fémek különös tekintettel a gyakorlati alkalmazásra (mész-, üveg- és porcellángyártás.) — Az organikus chemiából a fontosabb szénvegyületek (metán a kőszén termékei: világítógáz, kőszénkátrány). Szénhidrátvegyületek, szerves savak és bázisok röviden. Papír-, cukor-, ecet-, szappangyártás. Növényi festőanyagok. A vulkáni működés, kőzettan, kővételek rövid ismertetése. Az ásványok alaki tulajdonságai, legfontosabb kristály alakok.

Tanította: *Mánya Ferenc*.

Számítan, heti 3 óra. Tankönyv: Mérey Gyula. *Számítan* II. rész. — A kamatszámítás képletei. Kamatos kamatszámítás. Értékpapírok. Arányos osztás, középértékszámítás. Vegyítés Az egyszerű könyvitel elemei. Kör, ellipsis, hiperbola, parabola.

Tanította: *Ferencz Gyula*.

Szabudkézi rajz, heti 2 óra. Mértani testek természet utáni rajzolásával kapcsolatban a perspektívai látás gyakorlása. Távlati elhajlások szemléltetése és ábrázolása. Testcsoportok, oszlopzatok, ívezetek, lépcsőzetes talapzatok rajzolása természet után. Árnyalási gyakorlatok írónnal, tollal és ecsettel a harmadik dimenzió éles kidomborításával. Ecsetgyakorlatok, levelek, virágok és színes tárgyak, használati dolgok ábrázolásával. Diszítési tervezések. Tanította: *Zsögön Zoltán*.

Közgazdasági és jogi ismeretek, heti 2 óra. Tankönyv. Az emberi szükségletek. A javak. A gazdálkodás. A termelés, forgalom, a jövedelem és fő ágai, társadalmi osztályok, a fogyasztás. Az államok gazdasági viszonya egymáshoz.

A család. Tulajdon és öröklés. Község és megye. Az önkormányzat. Az állam. Állampolgári jogok és kötelezettségek. A király. A törvényhozás, kormányzás, igazságszolgáltatás. Egyházi élet. Közoktatás A nemzetközi jog.

Tanította: *Antal Áron*.

Egészségtan, heti 2 óra. Tankönyv: Dr. Schuszny Henrik: Egészségtan polgári iskolák számára. Elvégzett anyag: Anatómiai ismeretek. Táplálkozás. Lakás. A test ápolása. A betegségek: fertőző betegségek, azok ellen való védekezés, betegápolás, első segítség nyújtása. Mindezek gyakorlati szempontból megvilágítva, kiterjeszkedve a fontosabb ipari betegségekre és mérgezésekre, ezenkívül az erkölcsi nevelésre.

Tanította: *Mánya Ferenc*.

Gyorsírás, heti 1 óra. Kézikönyv és elvégzett tananyag, mint a III. osztályban.

Tanította: *Dr. Csipák Lajos*.

Ének, heti 1 óra. Az előbbi osztály anyaga. Felírt dalok solmisatióval avista leolvasása, éneklése, szöveggel és megnevezett hangokkal. Könnyebb egyházi énekek.

Tanította: *Kozma Géza*.

Torna, heti 2 óra. A rendgyakorlatokból: fejlődések, sorbontások, szakadozások és huzódások. Szabadgyakorlatok; fekvő-, támasz-, guggoló- és terpeszállás nehezebb nemei. Szertornázás. — Játék, mint a III. osztályban.

Tanította: *Kozma Géza*.

V. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Antal Áron*.

Vallástan. Heti 2 óra. Tankönyv: Schütz, Kath. Hittan. — Isten önmagában és műveiben. — Hittani olvasmányok.

Tanította: *Sándor Imre*.

Román nyelv. Heti 3 óra. Tankönyv és elvégzett tananyag, mint a II. osztályban.

Tanította: *Mayer János*.

Magyar nyelv. Heti 3 óra. Tankönyv: Bartha és Prónai, Retorika. — A prózai írásművek elmélete. — Olvasmányok: Leírások, jellemzések, elbeszélések, szónoklatok, értekezések. Könyv nélkül: Arany J.: Szondi két apródja; V. László; Mátyás anyja. Vörösmarty: Jóslat, Az élő szobor. — Havonkint egy írásbeli dolgozat.

Tanította: *Wagner Sándor*.

Latin nyelv. Heti 6 óra. Tankönyv: Fodor Gy. és Székely István: Liber Sexti. I., II. rész. A tankönyv I. részéből

25, a II. részéből 15 latin olvasmány. Az olvasmányokkal kapcsolatosan az alaktan teljesen és a gyakrabban előforduló mondattani jelenségek. Három hetenkint egy-egy írásbeli dolgozat a nyelvtani ismeretek és a szókincs rögzítésére (lehetőleg) szótárhasználat nélkül.

Tanította: *Antal Áron.*

Német nyelv. Heti 3 óra. Tankönyv: Schuster A. Német nyelvtan direkt módszer alapján. II rész. Olvasmányok: 21 prózai és 6 költői. Ez utóbbiakat könyv nélkül is megtanulták. Az olvasmányok tárgyalásánál főcél volt a beszélő készség fejlesztése. Három hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Mayer János.*

Francia nyelv. Heti 3 óra. Tankönyv: C. D. Fortunesco, *Première année de langue française.* A tankönyv összes olvasmányai (1—52.) Az olvasmányok kapcsán állandó francia beszélgetés; olvasás- és írásgyakorlatok. Nyelvtanból: a segédigék, a négy igeragozás egyszerűbb alakjai s mintegy 40 rendhagyó ige. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Albert Vilmos.*

Történelem. Heti 3 óra. Tankönyv: Németh Ambrus, *Világtörténelem. Ó-kor.* Az ó-kor története a nyugat-római birodalom bukásáig. Keleti népek. A görög hősmondák kora, a görög államalakulások, a görög hanyatlás, a görög-macedon korszak. — Rómaiak története a királyság, köztársaság s a rendi küzdelmek korában, Itália és a középtenger vidékeinek meghódítása, a forradalmak, a polgárháborúk kora; a császárság.

Tanította: *Antal Áron.*

Természetrajz. Heti 3 óra. Tankönyv: Pintér Pál, *Állattan:* Az állati test fejlődése és szervei élettani vonatkozásokkal. Az emberi test egyes részeinek ismertetése. Az állattípusok, osztályok, rendek és családok ismertetése, nemek és fajok felemlítése. Rovargyűjtő kirándulások.

Tanította: *Bereczk Lajos.*

Vegytan. (Reálszakon a latin nyelv helyett.) Heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Hankó Vilmos: *Chémia és Ásványtan reáliskolák számára.* Végzett anyag: Szervetlen vegytan Chémiai általános fogalmak. Elem és összetett test. Chémiai folya-

matok (egyesülés, bomlás, cserebomlás) és azok törvényei. Állandó súlyviszony törvénye. Chémiai értékűség. Elemi és összetett gyökök. Savak, bázisok és sók részletes tárgyalása. A fontosabb nem fémek és fémek elemek ismertetése. Előfordulásuk, előállításuk, tulajdonságaik és gyakorlati alkalmazásuk. Fémek kohászata és feldolgozása. Kirándulás helyett a helybeli butorgyárt, könyvnyomdát, bádógosmühelyt és a szomszéd pálfalvi vasöntödét tekintettük meg.

Tanította: *Mánya Ferenc.*

Mennyiségtan. Heti 3 óra. Tankönyv: Borosay D. Algebra és Geometria. A négy alapművelet algebrai számokkal. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többsz. Négyzetre-emelés, köbreemelés. Négyzetgyökvonás és köbgyökvonás. Elsőfoku egyismeretlenű egyenlet. Elsőfoku több ismeretlenű egyenletek megfejtési módjai. Egyenesek, szögek. Összeillőség, hasonlóság és az ezen alapuló tételek. Területszámítás. Havonként egy isk. írásbeli dolgozat.

Tanította: *Borcsa Gergely.*

Szabadkézi rajz. (Reálszakon a latin nyelv helyett.) Heti 2 óra. Mértani testek és testcsoportok ábrázolása közben a távlati látás tovább fejlesztése. Használati tárgyak, fa-, porcellán-, üveg- stb. edények, kutak, kerítések, épületrészek pontosabb kidolgozása mellett a perspektívai vonalelhajlás szigorúbb alkalmazása. Egyszerűbb gipszminták rajzolása. Árnyalási gyakorlat tollal és ecsettel is. Ecsetgyakorlatok színárnyalatos tárgyak ábrázolásával.

Tanította: *Zsögön Zoltán.*

Gyorsírás. Heti 1 óra. Tankönyv és tananyag mint a III és IV. osztályban.

Tanította: *dr. Csipák Lajos.*

Torna. Heti 2 óra. A rendgyakorlatokból: az I–IV. oszt. anyagának szabatosabb kivitele; szakaszfölállítás és mozdulatai. Szabadgyakorlatok ellenoldalu és kéziszerekkel. Szertornázás csoportokban, az ugrószeréken, nyújtón és gyűrűhintán. Játékok.

Tanította: *Kozma Géza.*

VI. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Borcsa Gergely.*

Vallástan. Heti 2 óra. Tankönyv: Schütz, Kath. Erkölcstan. Általános erkölcstan és aszketika; Isten, önmagunk és felebarátaink iránti kötelességeink.

Tanította: *Sándor Imre.*

Román nyelv. Heti 3 óra. Tankönyv és elvégzett tananyag, mint a II. osztályban.

Tanította: *Mayer János.*

Magyar nyelv. Heti 3 óra. Tankönyv: Bartha – Prónai, Poétika. Olvasmányok: a tankönyv összes szemelvényei. Továbbá: Antigone. Katona Bánk-bánja. Kisfaludy K.: Kérők. Magánolvasmányok: Arany: Buda halála. Shakespere: Coriolanus. Moliere: Tudós nők. Könyv nélkül: Rákóczi F. búcsúdala. Berzsenyi: A magyarokhoz. Vörösmarty: Kisgyermek halálára. Petőfi: Szeptember végén. Szüleim halálára. Havonkint egy írásbeli dolgozat.

Tanította: *dr. Csipak Lajos.*

Latin nyelv. Heti 6 óra. Tankönyv: Kalmár E.: Szemelvények T. Livius római történetéből. Pirchala: Vergilius Aeneise. Végzett tananyag: T. Liv. Ab urbe condita: XXI. 1—4., 18., 32—37; XXII. 1—10, 12—18., 23, 43—54 Aeneis: I. 1—210, 495—640; II. 1—370., 506—565., 635—804. — Könyv nélkül: I. 1—33., II. 1—20 Háromhetenkint egy isk. írásbeli dolgozat.

Tanította: *Ferencz Gyula.*

Német nyelv Heti 3 óra Schuster A. »Német nyelvtana» III. részének alapján 20 olvasmány direkt módszer szerint feldolgozva. Könyv nélkül 8 költemény. Három hetenkint egy isk. írásbeli dolgozat.

Tanította: *Schweighoffer Tamás.*

Franzia nyelv. Heti 3 óra. Tankönyv és elvégzett tananyag, mint az V. osztályban Havonkint egy isk. írásbeli dolgozat.

Tanította: *Albert Vilmos.*

Történelem. Heti 3 óra. Tankönyv: Vaszary—Németh: Világtörténelem. II. rész. Elvégzett tananyag: A középkornak

és az ujkor első felének (1648-ig) története, különös tekintettel a művelődés történetre.

Tanította: *Mánya Ferenc.*

Természetrajz. Heti 3 óra. Tankönyv: Szerényi Hugó, Ásványtan és kémia. Az ásványok alaki, fizikai és kémiai tulajdonságai. Vegyület, keverék, bázisok, savak és sók. A szerves vegyületek. A föld felszínének változásait előidéző tényezők. Kővületek és jelentőségük. Földtani kirándulások.

Tanította: *Bereczk Lajos.*

Mennyiségtan. Heti 4 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint az V. osztályban. Hatványozás általánosítása, neg és tört kitevők. Számrendszerek. Logarithmus és alkalmazása. Körtan és a trigonometria. Havonkint egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Borecs Gergely.*

Torna. Heti 2 óra. Tananyag, mint az V. osztályban, kiváló tekintettel a gyors, pontos és plasztikai kivitelre.

Tanította: *Kozma Géza.*

VII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Dr. Csipak Lajos.*

Vallástan, heti 2 óra. Tk. Schutz, Kath. Egyháztörténelem. Elvégzett tananyag: az egyház történelmének főbb vonásai. Ezen kívül történelmi olvasmányok.

Tanította: *Sándor Imre.*

Román nyelv, heti 3 óra. Tankönyv és elvégzett tananyag mint a II. osztályban. Tanította: *Mayer János.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tk. Prónai: A magyar irodalom története. I. r. Segédkönyv: Pintér, Irodalom-történeti olvasmányok: Elolvastuk a tankönyv összes szemelvényeit és a segédkönyv tanulmányait. Magán olvasmányok: Tinódi: Ali basa historiája. Zrínyi: Szigeti veszedelem. Gyöngyösi: Murányi Venus. Mikes törökországi levelei. Gvadányi: Egy falusi notárius budai utazása. — Csokonai: Dorottya. — Kisfaludy S. regéiből. — Könyv nélkül: Hallotti beszéd — Balassa: Boldogtalan vagyok. — Csokonai: A reményhez. — Kölcsey: Zrínyi dala. — Berzsenyi: Fohászkodás. — Az én osztályrészem. — Havonkint egy házi írásbeli dolgozat.

Tanította: *Dr. Csipak Lajos.*

Latin nyelv, heti 4 óra. Tk. 1. Cserép: Szemelvények P Vergilius M Aeneiséből — 2. Cserép: C. Sallurtii »Bellum Jugurthinum.« 3. Cserép: Római régiségek — Prózaolvasmány: Bellum Jugurthinum. — Költői olvasmány: Verg. Aeneise VI. és IX. énekéből. — Három hetenkint egy isk. írásbeli dolgozat.

Tanította: *Dr. Csipak Lajos*.

Német nyelv, heti 3 óra. — Elvégzett tananyag: Miklós Kaiblinger »Német nyelvkönyv«-e 5-ik része alapján az irodalmi olvasmányok szemelvényesen Lutherig. — Könyv nélkül 7 költemény. — Göthe »Hermann és Dorothea«-jából 5 ének. Könyv nélkül 100 sor. Házi olvasmányok: Schiller: Di Glocke és Lessing: Laokoon. — Három hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Schweighoffer Tamás*.

Francia nyelv, heti 3 óra. Kézikönyv és tananyag, mint az V osztályban. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Albert Vilmos*.

Történelem, heti 3 óra. Tk. Németh A. »Világtörténelem«. Ujkor. — Az ujkor története a westfáliai békétől napjainkig. A nagyhatalmak megalakulása és az állami élet fejlődése. A felvilágosult abszolútizmus kora. A francia forradalom és Napoleon kora. A konzervativizmus, liberalizmus és a szocializmus küzdelme. Politikai földrajz.

Tanította: *Antal Áron*.

Matematika, heti 3 óra. Tankönyv: Borosay Dávid: Algebra és Geometria II Arithmetikai és véges geometriai haladvány. Végtelen geom. haladvány. Kamatos-kamat, járadék, kölcsöntörlesztés. Másodfoku egyenlet. Másodfokúra redukálható egyenletek. Másodfoku egész függvény. Testmértan. A pont koordinatai. Két pont távok. Egyenes, kör, ellipsis, hiperbola és parabola egyenlete. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Borcsa Gergely*.

Fizika, heti 4 óra Tankönyv: Vörös Cyrill, Természet-tan. Mechanika, dinamika. Hangtan. Fénytan.

Tanította: *Borcsa Gergely*.

Torna, heti 2 óra. Az előbbi osztály anyagának kifejtése több összetett gyakorlat kíséretében Játék, fűles labda, szökdelő.

Tanította : *Kozma Géza*.

VIII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : *Wagner Sándor*.

Vallásstan, heti 2 óra. Tk. Schütz. »Hitvédelem«. Isten megismerése, Jézus krisztus, az egyház. — A gyakorlati kath. élet kérdéseinek megbeszélése.

Tanította : *Sándor Imre*.

Román nyelv, heti 3 óra. — Tankönyv és elvégzett tananyag, mint a II. osztályban.

Tanította : *Mayer János*.

Magyar nyelv, heti 3 óra Tk. Prónai: A magyar irodalom története olvasókönyvvel. — Elvégzett tananyag: A magyar irodalom történeti kifejlődése Kisfaludy Károlytól a legújabb korig, az írók legjellemzőbb műveinek alapján. — Könyv nélküliek: Vörösmarty: Zalán futásának előhangja. — A vén cigány. — Fóthi dal. Az uri hölgyhöz, A merengőhöz. — Bajza: Apotheosis. — Petőfi: Szeptember végén. — Dalaim — Ha férfi vagy... A magyar ifjakhoz. Szüleim halálára. — Arany: Leteszem a lantot. Epilogus. — Tompa: Pusztán. — Uj Simeon. — Ábrányi: Zsákhordó. — Reviczky: Isten. — Havonkint egy házi írásbeli dolgozat.

Tanította : *Wagner Sándor*.

Latin nyelv, heti 4 óra. Tk. 1. Cserép J. dr. Szemelvények Qu. Hor. Flaccus költeményeiből. 2. Schmidt Attila: Szemelvények P. Corn. Tacitus Annaleséből.

Olvasmányok. Horatius: Carm. I. 1., 3., 4., 9., 12., 14., 22, 24. — II. 7, 10., 14., 17., 18. — III. 1., 2., 3., 30. — IV. 7. — Carmen saeculare. — Epod. 2., 7. Sat. I. 9. Epirt. I. 10., 20. I. 3. (Ars poetica). — Tacitus Annaleséből: I. 1—15. II. 57—83. — VI. 50—51. XII. 56—57. XII. 66—69. XIII. 1—3 XV. 33—35., 38—44., 60—64. Könyv nélkül: I. 14., 22. III. 30. Epod. 2.

Tanította : *Wagner Sándor*.

Német nyelv, heti 3 óra. Miklós—Kaiblinger »Német nyelvkönyv«-e 5-ik része alapján Göthe és Schiller élete és főbb műveik méltatása. Házi olvasmányul Göthes *italianische Reise*. Könyv nélkül 10 költemény. Schiller »Tell«-je szemelvényesen. Házi olvasmányul az V. felvonás. — Könyv nélkül 150 sor. — Három hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Schweighoffer Tamás*.

Francia nyelv, heti 3 óra. Tankönyv és elvégzett tananyag, mint az V. osztályban. — Havonkint egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Albert Vilmos*.

Történelem, heti 3 óra. — Tk. Dr. Lupas: A román nemzet története rövid előadásban. — Elvégzett tananyag: A román nemzeti élet történelmi tényezői. — A román történelem ó-, közép-, uj- és legújabb kora

Tanította: *Buszek Gyula*.

Mennyiségtan, heti 2 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint a VIII. osztályban. Kapcsolástan. Newton binomialis képlete és alkalmazása. Gömbháromszögtani sinus és cosinus tétel s alkalmazása földrajzi helyek egymástól való távolságának meghatározására és valamely helyen (nappali) egy csillag nappali ívének kiszámítására. Az egész algebrai és geometriai anyag átvismelés. Havonkint egy iskolai írásbeli dolgozat.

Tanította: *Borcsa Gergely*.

Fizika, heti 4 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint a VII. osztályban. Hőtan. Magnetesség és elektromosság tana. A kozmografia elemei.

Tanította: *Borcsa Gergely*.

Filozófia, heti 3 óra. Tankönyv: Hajdu—Zoltványi, Lélektan és Gondolkodástan.

Tanította: *Kassai Lajos*.

Torna, heti 2 óra. Rend- és szabadgyakorlatok ismétlése és befejezése. Az eddig tanult szorgyakorlatok nehezebb összetételei. — Súlyemelés, súlydobás, rudugrás. — Játékok.

Tanította: *Kozma Géza*.

B) Rendkívüli tantárgyak.

1. *Egészségtan*. VII. osztályban. Heti 2 óra. Tankönyv: dr. Fodor József, Egészségtan.

Tanította: *dr. Kolonics Dénes*.

2. *Latin nyelv.* III. osztályban. Tanulta 10 fiu. Heti 2 óra. Tankönyv: Fodor—Székely: Liber Sexti. II. r. Szemelvények Livius, Phaedrus, Cornelius Nepos műveiből.

Tanította: *dr. Csipák Lajos.*

Latin nyelv a IV. osztályban. Heti 2 óra Tanulta 6 fiu. Tankönyv, mint a III. osztályban. Tárgyalt olvasmányok: 1—24-ig és 29—36-ig.

Tanította: *Schweighoffer Tamás.*

3. *Görög nyelv.* VI., VII. és VIII. osztályban. Heti 2 óra. Tankönyv: Csengeri: Homeros Iliasa. Elvégzett tananyag: Ilias I. 1—364., 413—611., II. 1—155. vers. Könyv nélkül: Ilias I. 1—40. v.

4. *Francia és német nyelv* a rendes tanórákon kívül önként jelentkezőknek. Ezt a tanszéket Csikvármegye magánjainak igazgatótanácsa szervezte. A tanítás megszervezése nagy akadályokba ütközött, mert úgy a délelőtti, mint a délutáni órák majdnem teljesen le voltak foglalva. Azonban több csoport alkotásával sikerült a kérdést megoldani úgy, hogy az önként jelentkezők (IV—VIII. osztályból) hetenkint 2 német és 2 francia órát kaptak.

A német nyelvet 43 tanuló tanulta 4 csoportban, a francia nyelvet pedig 31 tanuló 3 csoportban.

A tanítás célja a tanulók beszélő készségének fejlesztése volt. Az előadás a szemléltető módszer segítségével a Berlitz-módszer alapján történt. Előadatott mindkét nyelvből Berlitz I. könyvéből 10 lecke.

Tanította: *dr. Csiky István.*

5. *Zene.* Heti 2 órában zongorát tanultak 7-en, fuvós hangszert (szárnykürtöt) 3-an, violát ketten, cellót 1 és hegedűt 39. Voltak kezdők és haladók. A zenekar 22 tagból állott. A templomban és az iskolai ünnepélyeken szerepeltek.

Tanította: *Kozma Géza.*

6. *Ének.* A négy alsó osztályban rendes tárgy volt. (Lásd ott.) Az alsó és felsőbb osztályok válogatott énekesei daloskörre alakultak Kozma Géza vezetése alatt. Az iskolai ünnepélyeken közreműködtek.

VII.

A magyar írásbeli dolgozatok tételei.

V. OSZTÁLY.

1. A székely földmivelő (házi).
2. Az erdő ősszel (iskolai)
3. Wesselényi Miklós br. (Jellemkép olvasmány alapján).
4. Az öreg Bencze (iskolai).
5. Az új földesur főbb alakjai (házi).
6. Magyar hősök a török időkből (házi).
7. Az akaratérő diadala (Kőrösi Cs. S. iskolai).
8. A fecske (Termrajzi ért. Házi).
9. Testünk ápolása (iskolai).

VI. OSZTÁLY.

1. Mátyás király népmondáinkban.
2. Az alkohol és az ifjúság.
3. Etele és Buda jelleme.
4. A lelkiismeret Arany balladáiban.
5. Abafi megtérése.
6. A magyar népdal jellemvonásai.
7. Petőfi családi versei.
8. Antigone tragikum.
9. A vígjáték tulajdonságai a Kérők alapján.

VII. OSZTÁLY.

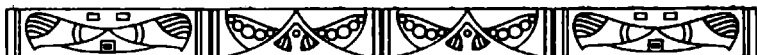
1. Szeresd a költészetet!
2. A középkori kolostorok élete.
3. Balassa lírája.
4. Az emberek nem halnak meg, hanem öngyilkosok lesznek.
5. Gyöngyösi stílusa.
6. Az abszolutizmus a XVII—XVIII. században.

7. a) A notárius jelleme. b) Dorottya jellemzése.
8. Berzsenyi költészete.
9. a) Bánk és Petur. b) Gertrudis és Melinda.

VIII. OSZTÁLY.

1. Széchenyi I. gr.
2. Iréne tragikuma Kisfaludy darabjában.
3. Vörösmarty ódái.
4. A célzatosság Eötvös költészetében.
5. Tragikum Kemény regényeiben.
6. A gőzgép fejlődése
7. Petőfi élete költeményei alapján.
8. A történelmi színek jelentősége Madách : Az ember trag.-ban.

VIII.

Könyvtárak és szertárak.

1. *Tanári könyvtár.* Bár az idők viszontagságaiban sok értékes mű kallódott el, különösen a szépirodalom köréből, mégis e könyvtár egyike intézetünk legértékesebb gyűjteményeinek. Az elveszett műveket anyagi helyzetünk javultával pótolni fogjuk. A könyvtár elévült katalógusának a teljesen modern »Glogowski—Kartothek« lapokra való átírása folyamatban van. Az új rendszer nagyban megfogja könnyíteni a könyvtár kezelését és használatát. Az átírás kapcsán állapítjuk meg a könyvtár pontos állományát s ennek befejeztével adjuk annak új leltárát.

Ez évi gyarapodás: a) Vétel: 5 darab folyóirat 452 L. értékben. Dr. Biró V., Erdély követi a portán. Rónai Horváth Jenő, Magyar hadi krónika. Dessewffy A, Velence. Martinovici—Istrati, Dicționarul Transilvaniei etc. b) Ajándék, ill. hivatalos küldemények: Jonescu, Programa analitică a învăț. secundar. Dr. Ion Popescu—Voitești, Elemente de geologie generală. J. Marțian, Urme din războaiele Romanilor cu Daci. Sextil Pușcariu, Istoria liter. române, I. (2 pld.)

Használta a könyvtárt 16 tanár 336, idegenek 23-an 176 drb könyvvel — A könyvtár kezelője: Albert Vilmos.

2. *Kölsönkönyvtár.* Az idő vasfoga ezt a gyűjteményt viselte meg legjobban. Rongyos és hiányos úgy, hogy alig nevezhető többé könyvtárnak. De azért okkal-móddal még sok tankönyv használható. Ujjászervezése rögtön megindul, mihelyt a tanterv és a tankönyvek némi tekintetben megállapodnak. A mostani átmenet vajudásaiban minden új beszerzés meglehetősen kétes értékű.

Részből ingyen, részből csekély díj szedése ellenében 221 tanulót láttunk el 842 drb könyvvel. A befolyt összegből, 413 L.-ből 27 drb új könyvet vásároltunk. — A könyvtár kezelője: Albert Vilmos.

3. Ifjúsági könyvtár.

Osztály	Hány tanuló	Hány könyvet	Osztály	Hány tanuló	Hány könyvet
	vett ki?			vett ki?	
I.	61	209	V.	46	570
II.	42	225	VI.	19	436
III.	60	307	VII.	27	378
IV.	51	594	VIII.	30	664
Összesen	214	1335	Összesen	122	2048

Tehát 336 tanuló kivett 3383 darab könyvet. Ezen kívül 9 tanár 74 könyvet, intézetben kívül állók 9 könyvet. Idei gyarapodás 74 mű (ebből 58 új) 108 példányban, 117 kötetben 1919-67 Lei értékben. Még pedig: Dr. Kolonics Dénes ajándéka 6 darab 120 Lei értékben. Vétel után 76 darab 875-67 Lei értékben Visszakértült a könyvtárba 35 darab 924 — Lei értékben A könyvtárnak járnak az »Alkoholizmus ellen«, »A Hirnök« és a »Zenei Szemle« c. folyóiratok 120 Leu előfizetési árban.

Állomány a múlt tanév végén 3249 drb könyv, 42694 Lei becsértékben.

Ez évi gyarapodás 117 kötet, 1919 Lei 67 bani értékben.

Mánya Ferenc, a könyvtár kezelője.

4. *Philológiai és szépművészeti muzeum.* A múlt évben volt 70 darab; gyarapodás 9 drb. Az egész állomány 79 drb 3630 Lei becsértékben.

5. *Éremlőár.* Aranypénz 3, ezüst 611, bronz, nickel és réz 1061 drb. Érték: 2255 Lei.

6. *Régiségtár.* Állomány; 127 drb, 404 Lei becsértékben.

7. *Történelmi és földrajzi muzeum.* Állomány a múlt tanév végén 506 drb. 3845 Lei becsértékben. Gyarapodás a) Harta fizica si politica, 10 példány. Harta administrativa 2 példány. A közokt. miniszterium ajándékai.

8. *Természettani szertár.* Állomány a múlt tanév végén 552 drb, 6493 Lei értékben. Gyarapodás nincs.

9. *Természetrajzi szertár.* Állomány 4553 drb, 8262 Lei 30 bani értékben. Gyarapodás nincs.

10. *Vegytani szertár és laboratórium.* A vegytani szertár eszközei a természetrajzi szertár leltárába foglaltattak. Mánya

Ferenc tanár a vegytani laboratorium részére ebben az évben a következő eszközöket és szereket szerezte be: 10 darab kémleő-cső, 1 m. gummi-cső, 5 klgr. higany, $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{3}$ liter salétromsav, sósav és kénsav becsiszolt üveg dugós edényben; $\frac{1}{2}$ liter ammoniac, széndissulfid, jodum sublimatum, calium jodid, natron cust. pur.; vasmonosulfid, cinkpor, barium—clorid, saletrom, natrium.

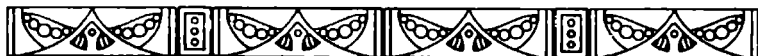
11. *Rajzszerár.* Állomány: 699 drb 1443 Lei 75 bani értékben.

12. *Tornaszertár.* Állomány 192 drb, 4635 Lei értékben.

13. *Zeneszerár.* Állomány 1 drb könyv és 6 drb zene-eszköz, 5135 Lei értékben.

14. *Butorzat.* Állomány 940 darab 51902 Lei 40 bani értékben.

IX.

Ifjusági egyesületek.

A) Mária Kongregációk

*Sándor Imre vallástanár vezetése alatt működtek. *)*

A munka mindjárt az iskolai év elején kezdődött. A lelkiélet megszilárdítása volt a fő cél, minek elérésére a gyakorláson kívül az ide vágó kérdések megismertetésére is gondot fordított a kongregáció (beszéd, megbeszélés, felolvasások). Kongregációs kézi könyvtár létesített, mely a tagokat lelkiolvasmánnyal ellátta. Mindkét csoportban megalkult az olvasótársulat is. A kisebb kongregáció ezen kívül a rendszeret és finomabb társalgási módor meghonosításáért fejtett ki küzdelmet. A nagyobbak kongregációja a szociális érzés elméleti és gyakorlati megszerzésére, valósi kérdésekben való tájékozódásra törekedett. Második félévben külön szakosztály keretében megszervezte és felvette az alkoholizmus elleni küzdelmet is

December 8-án szépen sikerült diszgyűlés keretében hódoltunk a Szeplőtelen Szűznek, június 2-án pedig a csik-somlyói kegytemplomban 21 ifjut vett fel Kassai Lajos igazgató ur Mária leventéi közé. Ugyanakkor ujították meg a régi tagok is ígérhetet s volt a jövő évre választott magisztratus beiktatása

B) Önképzőkör.

Vezető tanár Wagner Sándor.

Az 1921 szeptember 25-én tartott alakuló gyűlésen választotta tiszlikarát az önképzőkör. Elnök Szatmáry József VIII. o. t. Főjegyző Kovács János VIII. Titkár Salamon Imre VIII. Aljegyző Pál Domokos VII. Biráló bizottsági tagok: Botár Vilmos, Lőrincz József VIII. és Nagy András, Tischler József VII. o. tanulók. Pénztáros Lázár Ernő VIII.

*) Tisztségviselők voltak a nagyobb kongregációban: Lőrinc József prefektus, Kovács János és Buzás Gergely assistensek, Nagy András titkár stb. A kisebb kongregációban Részegh Tamás prefektus, Szép Károly és R. Sántha György assistensek, Máthé László titkár stb.

Ellenőrök Katona József VIII. és R. Sántha Elek VII. Irat-tárosok Beke Gábor VIII. és Ambrus Imre VII. o. t. A kör rendes gyűléseit a lehetőség szerint két hetenkint tartotta. Az alakuló gyűlésen kívül volt 8 rendes, 1 nyilvános és 1 zárógyűlés. A tagok munkásságát a következő adatok világítják meg: beadtak 6 elsőfokra és 13 második fokra méltatott prózai írásművet s 2 költeményt; tartottak 13 felolvasást, 2 szabadelőadást, 4 beszédet. Szavalatok minden gyűlésen.

Részint az intézet iránt érzett hála, részint a tagok munkásságának fokozása készítette *Fodor Pál* műegyetemi hallgatót, a kör egykori tevékeny tagját arra, hogy 4 pályatételt — valamennyi a Székelyfölddel kapcsolatos — tűzzön ki 60-60, illetőleg 40-40 és 10-10 Lei díjjal. (Összesen 400 L.) A kitűzött tételekre csupán 2 pályamű érkezett be: 1. A csiksomlyói Mária-szobor története. 2. A Székelyföld gazdasági állapota. Az 1. dolgozat — a szorgalom némi elismeréséül — csakis a harmadik díjra (10 L.) volt érdemes. Szerző *Balló János* V. o. t. A 2. dolgozat, melynek szerzője *Botár Vilmos* VIII. o. t., a 60 L. pályadíjra érdemes.

Csipak Lajos dr. főgimnáziumi tanár két pályatételt tűzött ki. 1. A magyar föld Petőfi költészetében. Beérkezett 3 pályamű. A 60 L. pályadíjat *Kristály Jenő* V. o. t. nyerte el, *Tekse András* VI. o. t. dolgozata dicséretben részesült. 2. A magyar nép Petőfi költészetében. Beérkezett egy dolgozat, amely a 60 Lei pályadíjra érdemes. Szerzője *Tekse András* VI. o. t.

Kozma Géza főgimn. ének- és zenetanár 100 és 50 L. pályadíjat tűzött ki. Petőfi megzenésített darabjainak énekkel vagy zenével való előadására. A pályázat meddő maradt.

A kör pénztárába a pénztár lezárásáig s a pénztáros elszámolásáig tagsági díjakból befolyt 594 Lei. Kiadás (jegyzőkönyv, pénztári napló, papír stb.) 106 Lei 50 bani. Tőkéhez csatoltatott 487 Lei 50 bani.

C) Kiránduló egyesület.

Vezető tanára: Buszek Gyula.

Az egyesület szeptember végén tanulmányi kirándulást rendezett. (Lásd III. Tanulmányi kirándulások).

X.

Kimutatás

az alapítványok, alapok és egyesületek vagyonáról.*)

A z a l a p í t v á n y é s a l a p c i m e										
Sorszám	keletkezésének éve	c i m e	alaptőkéje		évi jöve- delme		évi ki- adása		álladék a 1922. év július 1-én	
			értékpa- pírban	takaré- k-betétben esetleg kőszépében	Lei	b	Lei	b	Lei	b
a) Az igazgató kezelésében:										
I. Jutalomdíj alapítványok.										
1	1914	Kőszeghy László-féle	500	8 20	—	—	—	—	508 20	—
2	1915	Fáraó—Boér-féle	225	1 18	—	—	—	—	226 18	—
3	1915	Agner Béla-féle	500	—	—	—	—	—	500	—
4	1917	Kiss Gusztáv-féle	550	16 79	—	40	—	—	567 19	—
5	1918	Koncz István-féle	250	—	—	—	—	—	250	—
6	1919	Jakab Ödön koszoruja c.	1000	—	30 68	—	30 68	—	1000	—
7	1921	Dr. Fodor Antal-féle	2000	—	43 88	—	43 88	—	2000	—
II. Alapok.										
1	1878	Kölcseöknönyvtár-alap	4575	671 64	429 14	—	413 —	—	5252 78	—
2	1885	Zene-alap	725	65 48	3 21	—	68 69	—	725 —	—
3	1906	Céllövészeti-alap	75	19 26	— 50	—	—	—	94 76	—
III. Ifjúsági egyesületek vagyon.										
1	1895	Önképzőkör	225	945 88	616 47	—	106 50	—	1680 85	—
2	1912	Alkoholelles egyesület	25	7 90	— 14	—	—	—	33 04	—
b) Az intézethez kötött, de nem az igazgató által kezelt alapítványok és alapok.										
I. Jutalomdíj alapítványok.										
1	1881	Adorján Imre-féle	100	5 32	7 —	—	6 50	—	105 82	—
2	1886	Imets Fülöp Jákó-féle	145	7 59	6 64	—	6 64	—	152 59	—
3	1890	Béldi és társai című	101	49 43	5 50	—	5 50	—	150 45	—
4	1903	Imets kanonok-féle	575	—	35 —	—	35 —	—	575 —	—
5	1908	Nagy Dénes fillérei című	180	1 64	—	—	—	—	181 64	—
6	1909	Jakab Antal-féle	195	269 52	15 —	—	15 —	—	464 52	—
7	1911	Történelmi jutalmi alapít.	870	11 1	54 —	—	54 —	—	881 01	—
2. Egyesületek.										
1	1896	Kiránduló egyesület	8130	1620 61	240 —	—	—	—	9960 61	—
*) Legvisezt. A könyvének és postatakarék-betétek nem jövedelmeztek.										

*) Jegyzet. A kötvények és postatakarék-betétek nem jövedelmeztek.

XI.

Érettségi vizsgálat.

Az érettségi vizsgálatra 33 tanuló jelentkezett. Az írásbeli május 17., 18., 19. és 20. napjain folyt le 2 csoportban.

Tételek. 1. *A magyar nyelvből:* A tanító mese a magyar irodalomban, különös tekintettel Fáy Andrássra. — Jelesen dolgozott 3, jól 15, elégségesen 13, elégtelen dolgozat volt 2.

2. *A román nyelvből:* *Facerea lumii*. (Fordítás magyarra.) Jeles 2, jó 16, elégséges 15.

3. *A latin nyelvből:* *Descriptio Syracusarum*. (Fordítás magyarra.) Jeles 10, jó 13, elégséges 10.

4. *A mennyiségtanból:* a) Egy 80 liter borszeszt tartalmazó edényből bizonyos mennyiséget kiveszek és a hiányt vízzel pótolom. A keverékből 14 literrel többet veszek ki, mint előbb és helyébe ismét vizet öntök. Ekkor a keverékben annyi a víz, mint a borszesz. Hány litret vettem ki először?

b) Valamely erdőből szabályos 12 szög alaku részt vágunk ki, melynek egy oldala 175 méter. Hány köbméter fa kerül ki, ha egy hektár 250 köbméter fát szolgáltat? — Jelesen dolgozott 1, jól 14, elégségesen 16, elégtelenül 2.

Az írásbeli vizsgálat alapján szóbelire bocsáttatott 33 tanuló.

A szóbeli vizsgálat Cheri János miniszteri biztos elnöklése alatt június 12-től 14-ig tartott. Az erdélyi róm. kath. státust Szentimrei István, tanügyi előadó képviselte.

Jelesen érett 3, jól 10, egyszerűen 15, három hó múlva javító vizsgálatot tehet 3, egy év múlva teljes ismétlő vizsgálatra jelentkezhetik 1, nem ismétélhet 1. Papi pályára megy 4, orvosira 4, tanárra 1, közigazgatásira 5, közlekedésre 5, gazdaságira 4, kereskedelmire 3, iparira 5 és magánvállalathoz 2.

XII.

Jólékonyság.

A) Alapítvány. Bothár Bálintné, vasuti főellenőr özvegye, annak emlékére, hogy férje a csiksomlyói főgimnázium tanulója volt, szentmise- és jutalmi alapítvány létesítése céljából 1000 Leit tett le az igazgató kezébe.

Az alapító-levél kiállítása folyamatban van

B) Ösztöndíjat élveztek Csikvármegye lóbeszerzési alapjából: Balázs D. V. oszt. 890 Lei, Jánosi Gergely V. oszt. 1050 Lei, Beke Gábor VIII. oszt. 1050 Leit.

C) Segélyezések. a) Csikvármegye lóbeszerzési alapjából 12 tanuló élvezett segélyt 1180 Lei összegben; b) Csikvármegye magánjavai Ruházati alapjából a magánjavak igazgatótanácsa *iskola-fentartási díjak* címén 68 jeles és jó tanuló részére 16720 Leit utalványozott.

D) Mentességek. a) *Tanulijmentesség.* Főtanhatóságunk fél mentességben részesített az I—IV. osztályban 3 tanulót, az V—VIII. osztályban 16-ot; e g é s z mentességben az alsó tagozaton 22 tanulót s a felső tagozaton 17 tanulót, együttesen 5880 Lei összegben.

b) *Felmentés az iskola-fentartási díjak alól.* Fél mentességet élvezett az alsó tagozaton 32 és a felsőn 29; egész mentességet az alsó tagozaton 18; a felsőn 8 tanuló, együttesen 25.280 L. összegben.

E) Jutalmak 1. Imets kanonok kirándulási jutalmi alapítványának kamatát 30 Leit, Salamon Imre VIII. o. t. kapta.

2. Jakab Ödön koszoruja jut. 30-68 Leit, Nagy István V. o. tanuló nyerte, mint aki a zenében szép eredményt ért el.

3. Fodor Antal dr. jutalmi alapítványának ez évi kamatát 43-88 Leit, Dájbukát Jenő VIII. o. t. kapta, aki a magyar nyelvből legjobb eredményt mutatott fel.

4. Adorján Imre, Imets Fülöp Jákó, Béli és Társai és Jakab Antal jutalmi alapítványának kamatait összesítve 26 Leit, Kovács János VIII. o. t. kapta, aki a legjobb érettségi vizsgát tette.

5. Történelmi jutalmi alapítvány ez évi kamatát 42 Leit, Nagy András VII. o. t. kapta, ki a VII. o.-ban a történelemből a legjobb eredményt érte el.

6. A Csikszeredai Takarékpénztár R. T. jó előmenetelű és jó viseletű tanulók jutalmazására a felső tagozaton osztályonként egy-egy tanulóra 100-100 Leit, az alsó tagozaton 75-75 Leit adományozott. Ebből a következők részesültek: VIII. o.-ból Kovács János, VII. o.-ból Rusz Sántha Elek, VI. o.-ból Tekse András, V. o.-ból Völgyi László, a IV.-ből Balogh Antal, III.-ből Seiwarth László, II.-ből Szennyes Károly, az I. o.-ból György Antal.

7. Agrár Takarékpénztár jó előmenetelű és példás viseletű tanulók jutalmazására 500 Leit adott. Ebből részesültek: VIII. o.-ból Botár Vilmos, Katona József és Lőrincz József, a VI. o.-ból Fülöp Kálmán és Köllő Ignác, az V. o.-ból Mayer János 50-50 Leiel; míg a IV. o.-ból Ferenc József, Schmidt József és Vogel József, a III. o. ból Vécsey Gyula, a II. o.-ból Ambrus Szaniszló, Antal István, Pálosi Géza, az I. o.-ból Antal Edit, Endes Gábor és Vitos Lajos 20-20 Leit kaptak.

8. Az erd. róm. kath. státus szokásos évi 40 Lei jutalmi átalányából vásárolt két könyvet kapják: Nagy András VIII. o. t. Pogány Béla: »A fény« c. és Kristály Jenő V. o. t. Petőfi Sándor: »János vitéz és egyéb elbeszélő költeményei« című munkát.

9. Gecző Béla ny. táblabíró ur egy városi jó magaviseletű és előmenetelű tanulót 30 Leiel kívánt jutalmazni. Löffler Aurél II. o. t. kapta.

10. Kádár Ferenc dr. marosvásárhelyi kereskedelmi iskolai tanár ur esküvője alkalmából Balló János és Fülöp Péter V. o. tanulókat 25-25 Leiel jutalmazta.

11. Csipak Lajos dr. tanár megjutalmazta a következő tanulókat: Bálint Magda VII. o. tanulót, aki a VII. o. ban a legjobb, Köllő Ignác VI. o. t., aki a VI. o.-ban a legala-

posabb magyar dolgozatokat készítette 50-50 Leijel, Balló János V. o. tanulónak buzgó oltárszolgálatért 50 Leit adott.

12. Főgimnáziumunk 1911/12. tanévben végzett növendékei által létesítendő jutalmi alapítvány előlegezett kamatát 200 Leit, Salamon Imre VIII. o. t. kapta jeles előmeneteleért és példás viseleteért

13. Sándor Imre vallástanár a következőket jutalmazta meg: Balázs Dezső V. o. tanulót 150 Leijel, aki az V. o.-ban, Wégh Sándor VI. o. tanulót 100 Leijel, aki a VI. o.-ban a vallástanból a legszebb eredményt mutatta fel. Fülöp Péter V. o. tanulót buzgó oltárszolgálatért 100 Leijel, Balló Jánost ugyancsak ily címen 50 Leijel. A vallástanból kifejtett nagy szorgalmáért Vogel Mária V. o. tanulónak Dickens: »Ritkaságok régi boltja« című munkát ajándékozza.

14. Albert Vilmos tanár kiváló szorgalom és példás viselet miatt jutalmazza: Végh Sándor VI. o. tanulót 50, Antal István II. o. t. 20 és Szennyes Károly II. o. t. 30 Leijel.

15. *Kovácsnai Rudolf*, a zernesti cellulosegyár mérnöke 100 Leijel jutalmazta Balogh Antal IV. oszt. tanulót, aki a vegytant legszebb eredménnyel tanulta.

Jótevőink úgy az egyesek, mint az erkölcsi testületek ifjúságunk segélyezésében s jutalmazásában, könyvtáraink és szertáraink gyarapításában és kápolnánk diszítésében kifejtett buzgalmukért fogadják hálás köszönetünket.

XIII.

Az ifjuság érdemsorozata.

Az érdemsorozatban előforduló számjegyek ismertetése.

1. *Erkölcsei magaviselet.*

1 == jó; 2 szabályszerű; 3 == kevésbé szabályszerű;
4 == rossz.

2. *Előmenetel az egyes tárgyakban.*

1 == jeles; 2 == jó; 3 == elégséges; 4 == elégtelen.

Rövidítések: g. kath = görög szertartású r. kath.; ref. = református; izr. = izraelita; ism. = ismétlő; mt. = magántanuló; fm. = felmentve.

I. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természettud.	Számítás	Szabadkézi rajz	Szépíráás	Enek	Torna	Zene	Magaviselet
Ambrus Lajos	2	2	2	2	2	2	1	1	1	3	2	—	1
András Vince	3	2	3	2	3	2	3	2	2	3	2	—	1
Antal Edit	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Albu Béla ref.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1
5 Bartalis Elek ism.	3	3	3	2	3	3	3	1	2	3	3	—	1
Berkovics Nándor ism. iz.	1	2	2	3	3	3	3	2	2	3	fm	—	2
Birta Lajos	3	4	4	4	3	3	4	3	3	3	3	—	2
Bogos Róza	2	3	3	2	3	3	3	2	2	1	—	—	1
Bors Balázs	1	2	2	1	1	2	2	3	2	2	2	—	1
10 Csedő János	2	2	2	2	2	2	2	2	2	fm	—	—	1
Dájbukát Béla ism.	3	3	3	3	4	3	3	3	2	1	1	—	1

I. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Számítás	Szabadkézi rajz	Szépírá	Enek	Torna	Zene	Magaviselet
Deák Sándor	2	3	3	2	2	2	3	2	3	2	3	1	1
Deáky Dezső	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Endes Gábor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15 Ferencz Béni	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	2	1	1
Ferencz Domdoks	3	3	3	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2
Fodor Sándor	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
Gábosi András	1	2	3	2	2	3	2	1	2	2	3	1	1
Gál Sándor ism.	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2
20 Gegő Béla	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	1	1
Günther Ilona	3	3	3	2	3	4	3	2	2	2	2	1	1
Günther Károly	2	3	3	3	4	3	3	3	2	3	3	2	2
Gyenge Kálmán ism.	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
György Antal	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
25 Hadnagy Sándor	3	3	3	2	3	3	3	1	1	3	2	1	1
Hajnód Gyula	3	4	4	4	4	4	3	3	3	3	2	2	2
Hajnód Károly ism.	3	3	3	3	3	4	3	2	2	3	2	2	2
Horváth László	3	4	3	3	3	4	3	3	2	3	3	1	1
Jakab László	2	2	2	1	2	2	2	2	1	3	2	1	1
30 Kedves Béla	3	3	4	3	3	3	3	2	2	3	2	1	1
Kedves Lajos ism.	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	1	1
Keller István	1	2	1	1	1	1	1	3	2	2	2	1	1
Keresztes Béla ref.	3	2	4	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
Keresztes Gyula	2	3	3	2	3	3	3	1	2	2	2	1	1
35 Kovács István	2	4	4	4	4	3	4	3	3	3	2	2	2
Kővári Lajos	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Krausz József	1	2	3	1	2	2	1	2	2	3	3	1	1
Kristó László	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2	3	1	1
Lenk Gyula	3	4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	1	1
40 Lőrincz László	3	4	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2
Makra Zsolt ref.	3	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	1	1
Márkus István	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Máthé László	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
Mendelovics Salamon ism. mt.	1	3	3	3	4	3	3	2	2	3	—	—	—
45 Miklós Antal	3	3	3	3	3	4	3	2	1	3	2	—	2
Nagy Árpád ref.	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	—	1
Nedelka Gergely	3	3	4	3	3	3	3	3	2	3	2	—	2

I. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természettud.	Számítás	Szabadkézi rajz	Szépírást	Enek	Torna	Zene	Magaviselet
Orbán Jenő ism.	3	4	3	3	3	3	3	2	2	2	3	—	1
Pap András ref.	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	3	—	1
50 Pál András	2	3	3	2	2	3	1	2	2	2	2	—	2
Péter József ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	—	1
Pongrácz Vilmos	1	2	3	2	2	2	2	1	1	1	2	—	1
Rigó István	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	1	—	1
Salló Endre ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	—	1
55 Szabó Ferenc	3	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	—	1
Szalmásy Károly ism.	2	4	3	2	3	2	3	2	2	3	3	—	2
Száva Gyula	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	—	1
Szentes Szilveszter	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2	—	1
Szocska János	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	2	—	2
60 Szopos László	2	3	3	3	2	2	2	2	3	3	2	—	1
Tamás János	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	3	—	1
Tima Ferenc	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2	2	—	1
Texe Imre	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	—	1
Ugron Albert ref.	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1	3	—	1
65 Vitos Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1
Vladone Viktor	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	2	—	1
Zsögön András	2	2	2	1	3	1	2	1	1	2	1	—	1

Kimaradt : Biedermann Viktor, Nagy Anna, Opra Pál, Sántha Ádám, Tamás Gyula.

Meghalt : Sántha János, Zsigmond István.

Vizsgálatlan maradt : Orbán Mihály.

II. osztály.

A tanuló neve	Vallásán	Román nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettud.	Számítás	Szab.-kézi rajz	Szépíráás	Enek	Torna	Zene	Magaviselet
Albert Jeremiás	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	—	1
Ambrus Dénes	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	—	1
Ambrus Gyula ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1
Ambrus Szaniszló	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1
5 Antal István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Adám János	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	1
Bakó Károly	2	2	2	2	1	2	2	3	2	1	2	2	—	1
Balási László	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2	—	1
Balázs Endre	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1
10 Bardócz Gyula	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	—	1
Bálint Gyula ref.	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2	2	2	—	1
Bálint Lajos	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1	1	—	1
Balló Ferenc ism.	3	3	3	4	3	4	3	3	3	3	2	2	—	1
Benkő Sándor	3	3	3	4	3	3	3	4	2	2	2	2	—	2
15 Biró Zoltán	3	2	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2	—	2
Birtha Antal	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3	2	1	—	1
Csató Álmos	1	1	2	3	2	3	3	3	3	3	2	2	1	2
Császár Jenő	2	2	2	3	1	3	2	3	2	3	1	1	—	1
Cseh András	3	3	3	4	2	3	2	3	2	2	3	2	—	1
20 Csiszér András r.	3	3	2	3	2	3	1	3	2	2	2	1	—	1
Csiszér Lehel	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1
Csomortáni Dom.	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2	—	1
Deák Ferenc	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2	—	1
Demes Zoltán	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	—	1
25 Derner Gyula	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	2	—	1
Dobál Antal	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	—	1
Dóczi Gyula ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	2	—	1
Dulinszky Gábor	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	—	1
Engelleiter Károly ref.	3	3	3	3	4	3	3	3	2	2	2	2	—	1
30 Ferencz Gyula	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	—	1
Freund Károly izr	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1
Gedeon Gellért ism.	3	4	4	4	4	3	4	4	3	3	3	2	—	1
Háromszéki Gyula	3	4	4	4	4	4	3	4	2	3	2	2	—	1
Incze Dénes	3	3	4	3	3	4	2	3	3	3	3	2	—	1
35 Jakab József	2	2	2	3	2	2	2	2	2	3	3	2	—	1
Karda Ödön	3	2	3	2	2	3	2	3	2	3	3	2	—	1

II. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettud.	Számítás	Szab.-kézi rajz	Szépírást	Enek	Torna	Zene	Magaviselet
Keresztes János	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	2	1	2
Keresztes Tibor ism.	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	1	—	1
Konczi István	3	3	3	3	3	3	3	3	2	4	3	fm.	—	1
40 Kovács Gizella	3	2	1	2	2	2	2	3	1	2	1	—	—	1
László Béla	1	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	—	1
Löffler Aurél	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	—	1
Merza Zoltán	3	4	3	4	3	4	3	3	3	3	3	2	—	2
Neumann Miklós	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1
45 Pál Lajos	3	4	3	4	3	3	3	3	3	2	3	2	—	1
Pálosi Géza	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1
Péter Elek	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2
Popper Erzsébet izr.	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	—	—	1
Pótsa Irén	1	1	1	2	2	1	1	3	1	1	1	—	—	1
50 Róth Miklós	1	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	2	—	1
Solymosi István	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	—	1
Sprencz György	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Szász Ede	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	—	1
Szennyes Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	fm.	1	1
55 Szócs Béla	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1
Timár József	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	2	—	1
Tódos János	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	—	1
Vákár Lajos	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2
Végh Miklós	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1
Virág József	2	3	3	3	2	3	2	3	2	2	2	2	2	1

Kimaradtak: Csibi Lajos, Csiszér Mihály, Schweighoffer Tamás.

Más intézetbe ment: Dóczy Pál.

III osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Fizika	Mennyiség	Rajz	Gyorsírás	Enek	Torna	Latin nyelv	Zene	Magaviselet
Adorján László	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	—	—	1
Bakcsi Gábor	3	4	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	1
Bakó Géza	3	3	3	4	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	1
Bakó Pál	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2	1	—	2
5 Balázs Ferenc	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	—	—	2
Balási Lajos	2	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2	2	—	—	1
Balogh Erzsébet ref	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	—	—	—	1
Bács Károly	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	3	2	—	3	2
Bedő Ákos	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	1
10 Benedek László ref.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	—	—	1
Berger Manó izr	1	2	3	1	2	3	2	1	2	3	3	2	—	—	1
Beke Zoltán	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1	3	3	—	—	1
Biró Károly	2	4	3	4	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	2
Botár Ferenc	2	3	3	4	3	4	3	3	2	2	1	3	—	—	1
15 Bőjthe József	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1
Burján Imre	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1
Csedő Béla	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	—	—	1
Csedő György	2	2	3	2	3	2	2	3	2	3	3	2	—	—	1
Cseh István	3	3	4	3	2	3	3	3	1	3	3	2	3	—	2
20 Daradics Ernő	2	1	3	2	1	1	2	2	2	2	1	2	1	—	1
Deáky József	3	3	3	2	3	2	3	3	3	1	3	2	—	—	1
Fazakas János	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	3	3	—	—	1
Ferencz Ibolyka	3	2	3	2	2	2	2	3	2	3	3	—	—	—	1
Fried László izr.	2	3	3	3	3	4	3	3	2	3	3	1	—	—	1
25 Füstös Sándor	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	2
Gergely Árpád	1	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	3	—	3	2
Gergely György g.k	2	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	—	—	1
György Árpád	2	2	2	2	3	2	2	2	2	1	3	1	1	—	1
Györgypál Árpád	3	1	3	2	2	2	3	2	2	3	2	1	—	—	1
30 Györpál János	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	2	—	1
Hadnagy Árpád	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	—	—	1
Hajnód Sándor	3	3	4	4	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	1
Háromszéki Sándor	2	3	3	4	3	2	3	3	2	3	1	2	—	—	2
Imreh Lajos	2	2	2	2	3	3	3	3	2	3	2	2	—	—	1
35 Incze Domokos ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	—	—	1
Keresztes László	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2	2	—	—	1

III. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Fizika	Mennyiség	Rajz	Gyorsírás	Enck	Torna	Latin nyelv	Zene	Magaviselet
Kovács Jenő	2	2	3	3	2	2	2	2	1	2	1	2	3	—	2
Kovács Mária m. t.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—	—
Kuna Mihály	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1
40 Lázár István	2	3	2	2	2	1	2	2	2	3	3	2	—	—	1
Lőrincz Géza	3	4	4	3	3	3	3	3	2	3	2	2	—	1	2
Nagy József ref.	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	—	—	—	1
Orbán Zoltán	1	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	—	—	—	1
Péter Bertalan	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	—	—	1
45 Péter Jenő ref.	3	4	3	4	2	3	3	3	3	3	3	2	—	—	1
Péter Sándor	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	2	1
Péterffy Gyula	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	—	1
Pongrácz Jenő	1	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	—	1
Popper Matild izr.	1	1	3	2	2	3	2	1	2	2	2	—	—	—	1
50 Salamon József	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1	—	—	1
Schmidt László	1	2	3	2	1	1	2	1	2	2	2	1	—	—	1
Seiwart László	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Sprencz Ilonka	1	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	—	—	1	1
Szabó László	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	1	2	—	—	1
55 Texe Emil	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1
Tóth Tibor	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	—	2
Veress László	2	3	3	4	2	3	3	3	2	3	3	3	—	—	2
Vécsey Gyula	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Vitos Margit	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	—	—	—	1
60 Zsögön László	2	2	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	—	—	1

Kimaradt: Csiszér Imre.

IV. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Vegyes	Fizika	Mennyiség	Szabadkézi rajz	Köszöndaságtan	Egészítégtan	Gyorsírás	Enek	Torna	Latin	Zene	Magaviselet
Ambrus Emilia	2	3	3	3	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2	—	—	1
Balázs Antal	3	4	3	3	3	2	3	3	2	2	3	2	2	2	—	—	1
Balázs István	2	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	3	—	—	2
Balázs József	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	—	—	2
5 Balogh Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Berkovics Máté izr.	1	3	2	3	1	2	3	2	2	1	1	3	3	3	—	—	2
Czáka Juliánna	2	2	2	2	2	2	3	2	1	2	2	1	2	2	—	1	1
Csató Attila	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	—	—	1
Csató Ferenc	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	3	2	3	—	—	1
10 Csizsér Imre ref.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1	1
Deáky Péter	1	2	3	3	3	2	2	2	3	2	2	1	2	2	—	1	1
Endes József	2	2	3	2	1	2	2	3	2	1	2	3	2	2	2	2	1
Eröss Dénes	2	2	3	3	1	3	3	3	2	1	3	2	2	3	—	—	1
Fegyveresi László	3	4	3	3	3	4	2	1	2	3	2	3	3	3	—	—	2
15 Ferencz József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Freund Jenő izr.	1	3	3	3	3	1	3	1	3	2	3	2	2	2	—	2	2
Gábor Tibor ref.	3	4	4	4	4	4	3	3	3	4	3	4	3	3	—	—	2
Gál Mátyás	3	3	4	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	—	—	2
György Ignác	2	3	2	3	3	2	3	3	1	3	2	3	3	2	—	—	1
20 Györgypál Magda	2	3	2	3	3	2	3	3	1	2	1	1	2	—	—	—	1
Horváth Vincze	2	3	2	3	1	1	2	3	1	1	1	2	3	3	—	—	1
Illyés Endre	3	2	3	3	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	—	—	2
Kánya Árpád	3	4	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	2
Keresztes Ede	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1
25 Kovács Gergely	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	—	—	1
Mayer László	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	—	1	1
Máthé László	2	1	2	3	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	—	—	1
Mezei Géza	2	3	3	3	3	3	3	3	1	3	2	3	2	2	—	—	1
Mihók János	1	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	—	1
30 Molnár András ref.	1	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	—	—	1
Nagy András	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	2	—	1	1
Orbán József	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	—	1
Pál Gyula	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	2	2	3	2	—	—	1
Péter Bálint	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	—	—	2
35 Péter Gyula ref.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1	3	—	—	2
Polgár István	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	—	—	2

IV. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Vegyes	Fizika	Mennyiség	Szabadkézi rajz	Közgazdaságtan	Egészségtan	Gyorsírás	Enek	Torna	Latin	Zene	Magaviselet
Rafael Hermin izr.	1	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	2	—	—	2	1
Részegh Tamás	1	2	2	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	2	—	—	1
R. Sántha György	1	3	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	—	—	1
40 Salló Imre	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	1
Sándor Judit	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	1	2	—	—	—	1
Schmidt József	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	—	1
Schmilovits Ernő izr.	1	2	3	2	1	3	2	3	2	1	2	2	3	3	2	—	1
Sófalvi József ref.	3	4	4	4	4	4	3	3	1	3	3	3	3	3	—	—	2
45 Sófalvi Krisztina ref.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2	1	3	—	—	—	2
Székely Lajos	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2	2	3	—	—	1	1
Szép Károly	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	—	—	1
Tarsay Sándor ref.	2	2	1	3	2	1	2	2	2	1	1	2	1	2	—	1	1
Teitelbaum Sándor izr.	1	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	3	3	—	—	1
50 Vaszi Tamás	2	3	2	2	3	3	2	3	1	3	3	3	2	2	—	—	1
Virág Gyula	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3	—	3	1
Vogel József	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Vorzsák Gyula	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2	3	—	—	1
Weigel Bella	3	3	2	3	3	3	3	3	1	3	2	1	1	—	—	1	2
55 Winkler Antónia izr.	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	—	—	—	2

V. osztály.

A tanuló neve	Vallásán	Román nyelv	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Gyorsírás	Vegytan	Rajz	Enek	Torna	Zene	Magaviselet
András Pál	3	3	4	4	3	4	3	3	3	3						1
Bakó Borbála	1	1	1	1	2	2	2	1	3	2						1
Balázs Dezső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						1
Balló János	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1						1
5 Bálint Tivadar	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1						1
Berkovics Bernát izr.	1	2	3	2	2	1	1	2	2	2						1
Boltresz István	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3						1
Burkart Ottó	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3						1
Buzás Kálmán	3	3	3	2	3	2	3	2	3	2			2			1
10 Csedő István	2	3	3	3	2	3	2	2	3	3						2
Csiby István	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2			2			1
Dávid Juliánna	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2						1
Dóczy János	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2						1
Fülöp Péter	1	3	2	2	3	2	2	1	2	1						1
15 Gözsy Sándor	1	2	1	2	2	1	1	1	2	2						1
Incze Gábor	3	3	3	3	4	4	3	3	4	3						1
Jánossy Gergely	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1						1
Kristály Jenő	1	2	1	1	2	1	2	2	2	1						1
Mayer János	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1			1			1
20 Mezey Imre	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3						2
Nagy Antal	3	3	3	3	4	3	3	4	3	2						1
Nagy Gizella	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2						1
Nagy István	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2			1			1
Neumann Aranka	1	1	2	2	1	1	2	2	3	2						1
25 Neumann Ottó	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3						1
Nuridsány József	2	2	2	2	2	2	3	3	3	1						1
Öry Rózsa	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2						1
Pálffy Erzsébet	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2						1
Péter Ferenc	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2						1
30 Pferschy Tibor	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2						2
Székesi Béni	3	3	3	4	3	3	3	3	4	2						1
Szőcs Lajos	2	2	3	2	3	2	2	3	3	2						2
Tóth Géza	3	4	3	3	4	3	3	3	3	3						2
Vass Imre	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3						1
35 Vogel Mária	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2			1			1
Völgyi László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						1

V. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettud.	Matematika	Gyorsírás	Vegyes	Rajz	Enek	Torna	Zene	Magaviselet
Zsögön Zoltán	2	2	2	2	2	3	2	3	3	2	—	—	1	2	1	1
<i>A reál szakon:</i>																
Bartha István ref.	2	3	3	—	4	4	3	3	4	3	3	2	—	3	3	1
Dávid Imre	3	4	4	—	4	4	3	3	2	3	3	1	—	3	—	1
40 Farkas György ref.	2	3	2	—	3	3	3	3	3	3	1	2	2	fm.	1	2
Ferencz Károly	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	1	2	—	3	—	1
Györgypál Ferenc	3	3	4	—	4	4	3	4	4	3	3	2	—	3	—	1
Kovács Lajos	2	3	3	—	3	3	3	2	3	3	2	2	—	3	—	1
Lőrincz Gizella* m. t.																
45 Petrányi Károly	2	3	3	—	3	3	2	3	4	3	3	1	—	3	—	1

Kimaradt: Köllő Mária.

* vizsgálatlan maradt.

VI. osztály.

A tanuló neve	Vallásán	Román ny. és irod.	Magyar ny. és irod.	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Meenyiségtan	Torna	Görög nyelv	Enek	Zene	Magaviselet
Aczél Sarolta	1	1	2	2	1	1	1	1	2	—	—	—	—	1
Balázs Antal	2	3	3	2	3	3	2	3	2	1	—	—	—	1
Bálint Boriska	1	1	1	2	2	1	1	1	2	—	—	—	—	1
Bőjthy Sándor m. t.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	—	—
5 Czáka István	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	—	—	1	2
Demes Gábor	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	—	—	—	1
Fülöp Kálmán	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	—	1
Kajcsa Ferenc m. t.	2	2	3	3	3	2	2	2	2	—	—	—	—	—
Kánya László	2	3	3	3	4	3	3	3	3	—	—	—	—	2
10 Köllő Ignác	1	2	1	2	1	1	1	1	2	2	—	—	—	1
Krausz Márton	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	—	—	—	1
Ozsváth Pál	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	—	—	1	1
Péter Árpád	1	2	3	3	2	1	3	3	3	2	—	—	—	—
Szalai Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	2
15 Szentpétery Bálint	1	2	2	2	2	1	2	2	3	2	—	—	—	1
Tekse András	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	2	1
Veégh Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	—	1
Virágh Zoltán	2	3	2	2	3	3	2	3	3	2	—	—	—	1
Zászló Zsolt	2	3	3	3	4	3	2	2	1	2	—	2	1	2

Kimaradtak: Biró Aladár és Sándor Gyula.

VII. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Fizika	Mennyiség	Egység	Görög nyelv	Torna	Enek	Zene	Magaviselet
Ambrus Aranka	1	2	1	3	3	1	2	2	2	1	—	—	—	—	1
Ambrus Imre	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	—	2	—	—	2
Apponyi Margit	1	2	1	3	2	1	1	2	2	2	—	—	—	—	1
Bakcsy Károly	3	3	3	4	3	4	3	4	3	2	—	—	—	—	1
5 Balázs Ilona	2	2	2	3	3	2	2	3	3	2	—	—	—	—	1
Balla Károly	2	1	2	2	2	1	3	3	3	3	—	3	—	—	1
Balogh László	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	—	3	—	—	1
Bálint Magda	1	2	1	3	3	2	1	2	2	2	—	—	—	—	1
Berkovics József izr.	1	1	2	1	1	1	3	3	2	2	—	3	1	—	1
10 Biró Ilona	1	2	2	3	2	2	2	2	3	1	—	—	—	—	1
Brüller Zakariás izr.	1	3	3	4	2	3	3	4	4	2	—	2	—	1	2
Csiszér Irén	1	3	2	3	2	2	2	3	3	2	—	—	—	—	1
Dávid Gábor	3	4	4	4	4	4	4	3	3	2	—	1	—	—	2
Dőczy Gábor	3	3	3	4	2	3	2	3	3	2	—	1	—	—	2
15 Frits Elemér m. t.	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	—	—	—	—	—
Gál Antal	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	2	—	—	1
Gál János	1	2	2	2	2	3	2	3	3	3	—	3	—	—	1
Nagy András	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kabdebó Tibor m. t.	3	3	3	3	4	3	3	4	4	—	—	—	—	—	—
20 Németh Ferenc	3	4	4	4	4	4	3	4	4	3	—	3	—	—	2
Pál Domokos	2	2	2	2	3	2	2	3	3	2	—	3	—	—	1
Petrányi Irén*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusz Sántha Elek	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Salamon Lajos	2	1	2	3	2	1	2	2	2	1	—	2	—	—	1
25 Szakács Géza	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1	—	—	—	—	1
Szász Gergely	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	2	—	3	—	1
Tischler József	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1	2	2	—	1
Virág Lőrinc	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	—	—	1
Vitos Rezső	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	—	1	—	—	2
30 Winkler Miksa izr.	1	3	3	4	2	3	3	4	4	2	—	3	—	2	2

*) Vizsgálatlan maradt.

VIII. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Római nyelv	Magyar nyelv	Latin nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Történelem	Filozófia	Mennyiség	Fizika	Görög nyelv	Testgyakorlat	Magaviselet
Antal Adolf	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	—	2	1
Balázs András	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	—	3	1
Beke Gábor	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	1
Botár Vilmos	1	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2	1
5 Burkart Ferenc	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	1	2	1
Buzás Gerő	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	—	1	1
Csiky Béla	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	—	2	1
Dajbukát Gerő	2	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	1	1
Dajbukát Jenő	1	3	2	3	2	3	1	2	3	3	3	1	1
10 Faroga Viktor g. k., m. t.	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2	—	—	—
Grossberg Manó	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	—	3	1
Holló Mátyás	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	1
Imre Dénes	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	1
Katona József	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1
15 Keresztes Ilona	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	—	—	1
Kovács János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
László V. István	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	1
Lázár Ernő	1	2	2	3	1	1	2	1	3	2	—	2	1
Lengyel Emil	3	2	2	3	2	2	2	2	3	3	—	3	1
20 Lőrincz József	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	—	2	1
Miklós Gyula	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	1
Nagy Zs. Boriska m. t.	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—
Polgár József	1	1	2	2	1	1	2	2	2	3	—	1	1
Réthy Antal m. t.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—
25 Salamon Árpád	1	2	3	3	3	2	2	3	3	2	—	3	1
Salamon Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1	1
Sándor Pál	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	—	3	1
Schmidt Gyula	1	1	2	3	2	1	2	2	2	2	—	2	1
Szalmáry József	1	1	2	3	2	1	1	2	2	2	1	2	1
30 Tankó Bálint	2	2	2	3	3	2	1	2	3	3	—	3	1
Völgyi István	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	—	1	1

Osztály	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	o s z t á l y b a n								
	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	
a) Nyilvános tanulók:									
Felvétetett	70	461	355	547	837	817	221	727	1373
Magántanuló lett . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Más intézetbe ment . .	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Kimaradt	4	1	3	1	—	1	2	—	12
Meghalt	2	—	—	—	—	—	—	—	2
A vizsgálatról elm. . .	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Osztályoztatott . . .	63	357	354	547	837	715	221	627	356
b) Magántanulók.									
Felvétetett	1	—	—	1	—	1	2	2	10
Vizsgálatot tett	1	—	—	1	—	—	2	2	9
Vizsgálatlanul maradt .	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Felvétetett összesen nyilvános és magántanuló . .	71	461	355	647	837	919	223	729	383
Osztályoztatott nyilvános és magántanuló	64	357	354	647	837	717	223	629	365
2. A vizsgálatot tett nyilvános és magántanulók kor szerint:									
1911-ben született . .	19	3	3	—	—	—	—	—	25
1910-ben »	29	—	20	1	1	—	—	—	51
1909-ben »	12	—	20	2	10	3	1	—	48

Osztály	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		Összesen
	o s z t á l y b a n																
	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	
Bérlő . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági alkalmaz.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kis iparos	10	1	12	—	9	—	2	2	2	—	3	—	4	2	3	—	50
Nagy iparos .	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Kis kereskedő .	3	—	7	1	4	1	6	2	5	1	1	1	4	—	6	—	42
Nagy kereskedő	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Pap .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tanító	4	—	6	—	5	1	3	—	3	2	1	—	2	—	2	—	29
Tanár .	—	1	2	—	1	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	8
Köztisztviselő	24	1	16	1	9	3	10	1	6	2	—	—	4	3	3	—	83
Nyugdíjas . . .	2	—	2	—	1	—	1	—	3	—	4	—	—	—	1	—	14
Más értelmiségi	1	—	—	—	5	—	1	2	5	—	2	1	3	1	3	1	25
Magánzó	—	—	2	—	1	—	3	1	1	2	—	—	1	—	1	—	12
Összesen :	64	3	57	3	54	6	47	8	37	7	17	2	23	6	29	2	365

5. Vallás szerint:

Római katolikus	55	3	52	2	48	4	38	5	34	7	17	2	20	6	27	2	322
Görög katolikus	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Görög keleti	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ágostai hitvallás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Református	7	—	3	—	3	1	6	1	2	—	—	—	—	—	—	—	23
Unitárius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Izraelita	1	—	2	1	2	1	3	2	1	—	—	—	3	—	1	—	17

6 Anyanyelv szerint:

Román	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Magyar	63	3	57	3	54	6	47	8	37	7	17	2	23	6	28	2	363
Német	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

7. Nyelvismeret szerint:

Magy. és román ny.	1	—	1	1	3	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	10
Magy. és német ny.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	4
Magyar, német és francia ny.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Csak magyarul	63	3	56	2	50	5	46	8	37	6	17	1	21	6	27	1	349

XV.

Finevelő-intézet.

A finevelő-intézet régence dr Csipak Lajos, szubrégens Sándor Imre és egy évre kisegítő szubrégensként alkalmazott Buszek Gyula főgimn. tanár.

Az intézet a gimnázium épületével össze van épülve ; a növendékeknek 6 tágas tanulószoba, 7 hálóterem, zene-terem, fogadószoba, ebédlő stb állt rendelkezésükre, víz-vezeték, villanyvilágítás van, ingyen orvosi kezelésben részesültek.

Az évi tartásdíjat a Főtanhatóság 2390—1921. sz. rendeletével fizető növendékek részére havi 150 L.-ben alapítványos növendékek részére havi 120 L.-ben állapította meg, illetőleg alapítványos növendékek alapítványi kamataikat ennyire egészítették ki. A nagymérvű drágulás következtében azonban 4203—1921. sz. leirattal 1922. január 1-től kezdve az ellátási díjat havi 180 L., illetőleg 150 L.-re emelte föl. Azonkívül minden növendék 25 L. butorhasználati díjat fizetett. Ezen évben már semmiféle természetbeni járandóságot nem követelt az intézet. Ezen ellátási díjért a növendékek mosáson kívül teljes ellátást kaptak. Reggelire tejes kávéval kenyérrel, ebédre huslevest, főzeléket feltéttel, estére valami főzeléket, főtt tésztát, többször valami husételt. Vasár- és ünnepnapokon az ebédnél harmadik fogás sült tészta volt. Az intézet tehát annyit adott, hogy az a befizetett szerény díjakkal alig állt arányban.

Ez évben a betegségek is jobban látogattak bennünket. A megyszerte dühöngő vörhenyjárvány hozzánk is ellátogatott. Az év folyamán 7 növendék betegedett meg vörhenyben, de a betegség lefolyása minden egyes esetben szerencsés volt. Az év vége felé pedig 3 kanyaróeset fordult elő. Az intézeti orvos minden nap bejárt és nagyobb bajoknak

elejét vette. 2 növendék szüleinél betegedett meg, kik közül Zsigmond István meghalt.

A Főtanhatóság 4095—1921. ig. tan. leiratával szegény alapítványos növendékeket összesen 5200 L. segélyben részesítette. Egyenkint 400—400 L. segélyt kaptak a következő növendékek: Katona József, Kovács János, Szathmáry József VIII. o., Ambrus Imre, Balla Károly, Tischler József, Ruzsántha Elek VII. o., Balló János, Jánosi Gergely V., Részegh Tamás IV., Beke Zoltán III., Bardócz Gyula, Ambrus Szaniszló II. o. tanulók.

Kegyelmes Püspök Urunk pedig Szathmáry József részére alapítvány pótlásul 1000 Leit fizetett ki.

A folyó tanév elején az intézethez kötött alapítványok közül a Főtanhatóság 4734—1921. sz. leiratával 42 alapítványos helyet töltött be. Utólag kapott alapítványt 7 növendék és pedig: Lőrincz József VIII. o. t. (Molnár Balázs.) Salamon Imre VIII. o. t. (Szöcs Ignácné.) Balogh Antal IV. o. t. (Nagy István.) Albert Jeremiás II. o. t. (Kedves Bara.) Balási László II. o. t. (T. Darvas János.) Dulinszky Gábor II. o. t. (Szöcs Ignácné.) Pálosi Géza I. o. t. (Ferenczy Péter.) A 49 alapítványos növendék közül az intézetben bennlakó volt az év végén 27. E növendékek a következők:

Sorszám	Az alapítvány élvezőjének neve	Osztály	Az alapítvány címe és jellege	Az alapítvány kamata	Az alapítvány pótlása	Megjegyzés
5	Katona József	VIII.	Molnár József	100	1280	Ápr. 1-től beentl.
	Kovács János	"	Péterffy József	100	1280	
	Lőrincz József	"	Molnár Balázs	100	1280	
	Salamon Imre	"	Szöcs Ignácné	99	351	
	Szathmáry József	"	Közalapítvány	91:50	1288:50	
10	Tankó Bálint	"	"	91:50	1288:50	Márc. 1-től beentl.
	Ambrus Imre	VII.	Molnár József	100	1280	
	Balla Károly	"	Közalapítvány	91:50	1288:50	
	R. Sántha Elek	"	"	91:50	1288:50	
	Tischler József	"	"	91:50	1288:50	
15	Virágh Lőrinc	"	"	91:50	1288:50	
	Tekse András	VI.	Lukács Mihály	78:50	1301:50	
	Virágh Zoltán	"	Haller Mária	130	470	
	Balló János	V.	Péterffy József	100	1280	
	Bálint Tivadar	"	Ferenczy Péter	100	1280	
	Jánosi Gergely	"	Salamon A.	100	1280	
	Órbán József	IV.	Péterffy József	100	1280	
	Részegh Tamás	"	Kovács Péter	60	1320	
		"	Közalapítvány	91:50	1288:50	

Sorszám	Az alapítvány élvezőjének neve	Osztály	Az alapítvány címe és jellege	Az alapítvány kamata	Az alapítvány pótlása	Megjegyzés
20	Beke Zoltán	III.	Közalapítvány	91:50	1288:50	
	Pergely Árpád	"	Tankó Mátyás	66	1314	
	Ambrus Szaniszló	II.	Közalapítvány	91:50	1288:50	
	Albert Jeremiás	"	Kedves—Bara	100	1280	
	Balási László	"	T. Darvas János	100	1280	
25	Bardócz Gyula	"	Közalapítvány	91:50	1288:50	
	Bálint Lajos	"	Bors Barnabás	90	12:90	
	Dulinszky Gábor	"	Szöcs Ignácné	99	1401	Jan. 1-től alapítv.
	Tódor János	"	Ferenczy Péter	100	1280	

Az intézet alapítványos növendékei, akik nem jöttek bennlakásra :

1. Helyi főgimnáziumban tanultak : Nagy András VII. o. (Molnár József, egy évre kapta.) Balázs Antal (Keresztes János), Fülöp Kálmán (Fülöp Alajos), Köllő Ignác (Csomortány Antal) VI. o. Buzás Kálmán (Buzás Mihály), Zsögön Zoltán (Közalapítvány) V. o. Balogh Antal (Nagy István, egy évre), Csató Ferenc (Bálint—Bors) IV. o. Hadnagy Árpád (Közalapítvány) III. o. Pálosi Géza (Ferenczy Péter) II. o. tanulók. Összesen 10.

5 növendék idegen intézetben tanult és pedig Kolozsvári Sillye András VII. o. (Molnár József, egy évre) és Eröss Sándor V. o. (Közalapítvány) a brassói, Abos János VI. o. (Fogarassy Mihály) a marosvásárhelyi, Balló Imre V. o. (Közalapítvány) a kézdivásárhelyi és Csürös Miklós II. o. (Lukács Mihály) a gyulafehérvári r. k. főgimnáziumban tanultak.

6 növendék nem járt iskolába és pedig Orbán János (Sántha M. Ferenc), Csedő Pál (Közalapítvány), Csiszér József (Kedves Zsuzsa), Szász Lajos (Biró Antal), Egyed Máté (Molnár Balázs), Kovács Ambrus (Molnár Balázs). Kajtsa Sándor (Dr. Balás Endre) orvostanhallgató.

A künnlakó alapítványos növendékek a Főtanhatóság határozata szerint alapítványuk kamatait pénzül kapták ki.

A tanév elején 80 fizető növendéket vettünk fel. *Fizető növendékek a tanév végén* : Beke Gábor, Csiky Béla, Imre Dénes, Polgár József VIII. o., Balogh László, Páll Domokos, Szász Gergely VII. o., Kajtsa Ferenc, Krausz Márton, Zászló

Zsolt VI. o., Bartha István, Boltresz István, Csiby István, Farkas György, Ferencz Károly, Fülöp Péter, Kovács Lajos, Pferschy Tibor, Szöcs Lajos V. o., Csató Attila, Csiszér Imre, Deáky Péter, Endes József, Eröss Dénes, György Ignác, Keresztes Ede, Kovács Gergely, Máthé László, Mihók János, Molnár András, Polgár István, Rusz Sántha György, Székely Lajos, Szép Károly, Virágh Gyula IV o., Adorján László, Balási Lajos, Deáky József, Fazakas János, Füstös Sándor, Gergely György, György Árpád, Péterffy Gyula, Pongrácz Jenő, Szabó László, Texe Emil III. o., Ádám János Balázs Endre, Balló Ferenc, Bálint Gyula, Csató Álmos, Csiszér András, Deák Ferenc, Keresztes Tibor, Szász Ede, Virágh József II. o., Ambrus Lajos, Bors Barnabás, Deák Sándor, Deáky Dezső, Endes Gábor, Gábosi András, Kovács István, Kövári Lajos, Krausz József, Kristó László, Márkos István, Máthé László, Miklós Antal, Pongrácz Vilmos, Szalmásy Károly, Szentés Szilveszter, Szocska János, Texe Imre, Tima Ferenc, Vitos Lajos I. o. tanulók. Összesen 76

Megegyesedett alapítványok: 3 közalapítvány és 24 családi alapítvány és pedig: 3 Molnár József, 1 Sz. Darvas János, 1 Biró Antal, 1 Orosz Mihály, 1 Sántha M. Ferenc, 1 Dienes Imre, 3 T. Darvas J., 2 Bálint—Bors, 2 Szöcs Ignácné, 1 Fogarassy Mihály, 1 Balogh Ignác, 1 Kedves Zsuzsa, 1 Balló János, 1 Péterffy József, 1 Nagy István, 3 Molnár Balázs.

Akik az alapítványok mineműségéről, családi alapítványoknál a jogosultak sorrendjéről bővebbet akarnak tudni, azoknak figyelmét főgimnáziumunk 1915—16. tanévi értesítőjére hívjuk fel.

A jövő tanévre tudni kell a következőket:

1. Az intézetben első sorban az alapítványos növendékek nyernek elhelyezést. Azonkívül mintegy 100 fizető növendéket veszünk föl.

2. Az ellátási díj körülbelül havi 220—240 Lei lesz. A díjak pontos nagyságáról azonban csak augusztus vége felé tudjuk a szülőket értesíteni.

3. Azok a szülők, akik fiaikat az intézetben akarják elhelyezni (ez vonatkozik az alapítványos növendékekre is)

ezt a szándékukat legkésőbb augusztus 15-ig jelentsék be a finevelő-intézet igazgatóságánál. A fölvetelről az igazgatóság a szülőt értesíti s ugyanakkor úgy a drágasági pótlék nagyságáról, mint egyéb szükséges tudnivalóról értesítést küld.

4. Azok a tanulók, akik a megüresedett alapítványok valamelyikére pályáznak, folyamodványukat Püspök úr önagyméltóságához címezve és legutolsó iskolai bizonyítványukat, szegénységi bizonyítványt, családi alapítványnál a vérrokon-ságot, vagy más igényt feltüntető kimutatást mellékelve, július 10-ig nyújtják be a finevelő-intézet igazgatóságánál.

Kimutatás

a finevelő-intézet és internátus alapítványainak és alapjainak vagyonáról.

A z a l a p í t v á n y							
Sorszám	Keletkezésének éve	c i m e	alaptőkéje		évi jövedelme	évi kiadása	álladék 1921. évi junius hó 1-én
			értékpapi- rokban	takarék- betétben, esetleg kész- pénzben			
1	1912	Imets kanonok-féle alapítvány	1300	49-17	1-95	—	1351-12
2	1913	Internátusi épület fenntartási-alap	—	6543-49	264-16	—	6807-65
3	1921	Zongora-alap	—	500	12-08	—	512-08

XVI.

Tájékoztató az 1922—23. iskolai évre.

Felvétel, beírás. A jövő 1922—23. iskolai évre a beiratásokat szeptember 1., 2. és 3. napjain tartjuk. A beírást az egész ifjuságra nézve az igazgató, az egyes osztályokra nézve az osztályfőnökök végzik. A beíratás határidején túl egy hélig csak a késelemköket kellően igazolni képes tanulókat veheti fel az igazgató.

A gimnázium I. osztályába csak olyanok vehetők fel, akik életök kilencedik évét betöltötték és a tizenkettediket nem haladták túl és végbizonyítvánnyal vagy Értesítőkönyvvel igazolják, hogy a népiskola negyedik osztályát sikerrel elvégezték.

A felvételnél tartozik a tanuló felmutatni születési bizonyítványát és orvosi bizonyítványt arról, hogy himlő ellen sikerrel beoltott, vagy az utolsó 5 év alatt himlőt állott ki

Csak olyan tanulók vehetők fel, akik a tantervben előírt minden tárgy tanulására kötelezik magukat. (1768—1919. pü. sz.)

Az V. osztályba fellépő tanulók kötelesek nyilatkozni, hogy a gimnáziumi vagy reál szakot választják-e?

A tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja, vagy azok megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. A növendéket csak olyan szálláson szabad elhelyezni, amelyet a tanári kar egészségügyi és másnemű követelményeknek megfelelőnek tart.

A beíráskor fizetendő díjak : felvételi díj 10 lei, tanári nyugdíjjárulék 6 lei, tandíj első félévre 40 lei, V—VIII. oszt.-ban 80 lei, iskolafenttartási díj félévre 160 lei, V—VIII. osztályban 320 lei, ifjusági könyvtár-díj 5 lei, értesítődíj 10 lei, óvadék 5 lei.

A tandíjmentességi szabályzat. Az erd. róm. kath. Státus gimnáziumaiban mentességet a fél- vagy egész tandíj és fenntartási díj fizetése alól csak jó viseletű és jó előmenetelő szegény tanuló nyerhet. A mentesség elnyeréséért a tantestülethez intézett és már a beírás alkalmával az igazgatóhoz benyújtandó kéréshez csatolandó: *a) iskolai bizonyítvány* a megelőző évről, amely szerint a magaviselete jó és a tantárgyak közül legfeljebb csak kettőből van elégséges osztályzata, a többiből pedig jeles és jó; *b) a tanuló és a szülők vagyontalanságáról a községi előljáróság által kiállított és az illetékes róm. kath. lelkész által is aláírt bizonyítvány.* A szegénységi bizonyítványban az illetékes hatóságnak igazolnia kell a családfenntartó szülő foglalkozását, ingatlan vagyonát, évi jövedelmét (fizetés, nyugdíj, haszonbér stb.) és hogy hány családtag tényleges eltartásáról kell gondoskodnia. Akinek kettőnél több elégséges vagy kevésbé szabályszerű magaviselete van, annak kérését az igazgató nem fogadhatja el.

Felvételi-, javító- és pótló-vizsgálatok. Az egy tárgyból bukottak javító-vizsgálatát augusztus hó 29-én és a két tárgyból bukottakét 30-án tartjuk. A vizsgálat tartama mindkét napon d. e. 8-tól 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig

Figyelmeztetés. Az igazgatóság figyelmezteti a tanulókat, hogy az iskolai fegyelmi szabályok a nagy szünidő alatt is kötelezők. Aki vallási kötelességeit nem teljesíti vagy viselkedésével botrányt okoz, a gimnáziumba való visszavételét lehetetlenné teszi.

J e g y z e t. 1. Dr. Nagy Jenő csikszentmártoni ügyvéd ur a Majláth-alaphoz 500 L.-val járult — 2. Minerva irodalmi és nyomdai műintézet 12 drb. jutalmi könyvet küldött. — 3. Az izraeliták hitoktatója nem Wieder Salamon, hanem Neumann Elias.

Tartalom-mutató.

	Oldal.
I. Az ifjúság püspöke	3
II Jubileumi beszéd	11
III. A tanév lefolyása	19
IV A tanári kar és más alkalmazottak	28
V. A tanároknak a nyilvánosságot érdeklő munkássága	30
VI. Az elvégzett tananyag	31
VII. Írásbeli dolgozatok tételei	48
VIII. Könyvtárak és szertárak	50
IX. Ifjúsági egyesületek	53
X. Alapok és alapítványok vagyonának kimutatása	55
XI. Érettségi vizsgálatok	56
XII. Jótékonyság	57
XIII. Az ifjúság érdemsorozata	60
XIV. Statisztika	74
XV. Finevelő	78
XVI. Tájékoztató a jövő 1922—23. tanévre	83

